



prometheus

e-bülten

TOHAV

prometheus

e-bültenimizin adı

İşkenceyi önlemeye yönelik yaptığımız çalışmalardan biri de e bülten... Bir ilk... İlklerin coşkusu, yaratımını, heyecanını ve amatörliğini taşıyor. İşkenceyi önleme mücadelesinin sürekliliğine, çok yönlü olması gerekliliğine mütevazı bir katkıyı amaçlıyor. Neden Prometheus?

Prometheus, gül parmaklı şafakların, şarap rengi denizlerin ülkesinde ateş tanrısının alevler saçan ocağından çaldığı kıvılcımı insanlara armağan ediyor. Bilgiyi insanlara veriyor. İnsanlık adına, bilginin, zekanın ve bunları elde etmenin bedelini ödüyor. Anıtsal bir çağ özleminde olan Goethe'nin sözleriyle;

“Sen yoksa beni
Yaşamaktan bıkar mı sandın?
Kaçar çöllere giderim mi sandın
Açmıyor diye
Tüm düş tohumcukları?”

Yine de direniyor, yaşama inadına sarılıyor. Yıldızlı gecelerin ışıltısında ütopyalari, hayalleri yaratıyor.

Bilgiyi paylaşmayı amaçlıyoruz, bir de birlikte yaratmayı, öğrenmeyi, dayanışmayı... Dört ayda bir çıkaracağımız e-bültenimizde işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konusunda makaleleri, ülke içinde öne çıkan haberleri, konuya ilişkin dönemselsel ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeleri ve gelişmeleri paylaşacağız. Prometheus aynı zamanda herkese açık bir e-bülten. Konuya ilişkin okuyucularımızın katkılarını beklediğimizi de ifade ediyoruz.

Bir başka baharı karşılarken, bir başka mayısta belki de bu mevsime, günlere anlamlı bir karşılık verecek e bültenimizle dört ayda bir birlikte olacağız. Her baharda inadına düş tohumcuklarını yeşertenlerle birlikte...

Av. Hakan Gündüz
TOHAV Genel Başkanı

Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı

Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Sk. No: 39 Kat: 3-4-5 Beyoğlu/İstanbul

Tel: +90 (212) 293 47 70-71 Faks: +90 (212) 293 47 72

E-Mail: tohav@tohav.org Website: www.tohav.org

İŞKENCENİN
ÖNLENMESİNDE
AKTİF SİVİL
TOPLUM PROJESİ
SAYFA 2

İŞKENCE ve KÖTÜ
MUAMELENİN
GENEL
GÖRÜNÜMÜ
SAYFA 3

TOHAV
İŞKENCE ve KÖTÜ
MUAMELE İZLE-
ME RAPORU
(Ocak-Mayıs 2011)
SAYFA 4

İşkence ve Kötü Muamele
İhlalleri
SAYFA 4

İşkence ve Kötü Muamele
İddiaları Kapsamında
Devam Eden Soruşturma
ve Davalar
SAYFA 12

İşkence ve Kötü Muamele
Suçlarına İlişkin
Sonaçlanan Davalar
SAYFA 16

İşkence ve Kötü Muamele
Suçlarına İlişkin Yargıtay
Kararları
SAYFA 17

AİHM'de Sonaçlanan
İşkence ve Kötü Muamele
Davaları
SAYFA 18

İşkence ve Kötü Muamele
Alanına Yönelik Yasal
Değişiklikler
SAYFA 19

Duyurular
SAYFA 20

İşkencenin Önlenmesinde Aktif Sivil Toplum Projesi

Kuruluşundan bu yana insan hakları alanında birçok projeyi başarıyla yürüten vakfımız, geçtiğimiz aralık ayında yeni bir proje başlattı. **İstanbul, Van, Diyarbakır** ve çevre illerini kapsayan projenin başlığı Türkiye’de işkencenin önlenmesinde aktif sivil toplum, ağ oluşturma, izleme, kapasite geliştirme ve davalama projesi.

36 ay sürecek projenin amaçlarını şu şekilde özetleyebiliriz;

- İşkenceyi ve kötü muameleyi önleyerek Türkiye’de demokrasinin gelişimine katkıda bulunma ve temel özgürlükler ve insan hakları standartlarını yükseltme;
- Sivil toplum örgütleri arasında dayanışmayı ve işbirliğini geliştirme;
- İnsan hakları için mücadele veren aktörlerin bilgi düzeyini yükseltme, rollerini güçlendirme; mağdurlara hukuki ve tıbbi yardım sağlayarak işkencenin sonuçlarını telafi etme ve iyileştirme;
- Onarıcı adalet ve dayanışma yoluyla toplumsal farkındalığı ve duyarlılığı artırma, dava açma yoluyla failleri yükümlülük altına sokarak caydırıcı etki yaratma;
- Ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları arasında bütünleyici ilişki oluşturmaya yönelik bilinç ve becerileri geliştirme,
- Yeni göstergeler geliştirerek daha etkin bir izleme ve savunma gerçekleştirme,

- İzleme ve raporlama yoluyla kamu kurumlarını etkileme

Diyarbakır Barosu ile birlikte yürütülen projenin temel aktiviteleri arasında, İstanbul, Van ve Diyarbakır’da yapılacak eğitim seminerleri ön plana çıkıyor. Aralarında; hukukçular, sağlık çalışanları, akademisyenler, sosyal hizmet görevlileri, medya çalışanları, kamu kurumları yetkilileri gibi geniş alanda faaliyet gösteren yaklaşık 150 kişinin bu eğitim seminerlerinden faydalanması bekleniyor.

Projenin öne çıkan diğer bir faaliyeti ise stratejik davalama ve hukuki yardım. Proje süresince yaratıcı yasal taktikler yaratmaya elverişli 5 pilot davanın açılması ve toplamda İstanbul ve Diyarbakır ile çevre iller olmak üzere 300 işkence ve kötü muamele mağduruna hukuki destek verilmesi bekleniyor.

İşkence ve kötü muamele ile mücadelede ulusal ve uluslar arası aktörler arasında işbirliği geliştirmek etkili sonuçlar verecektir. Ağ oluşturmak ise böyle bir işbirliği ve ortaklığı gerçekleştirmede anahtar öneme sahiptir. Bu amaçla, **İşkenceyi izleme ve önleme ağı*** adı altında bir ağ kurulmuştur ve ağa katılımlar bireysel ve kurumsal düzeyde sürmektedir.

Projede ayrıca, izleme, değerlendirme, raporlama faaliyeti ve işkence rehabilitasyon destek hizmetleri sunulmaktadır.

* İşkenceyi İzleme ve Önleme Ağı’na katılmak için iskenceyionleme@gmail.com adresine e-mail göndermeniz yeterlidir.

İşkence ve Kötü Muamelenin Genel Görünümü

İşkence ve Diğer Zalimane Gayrı insani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe girmiş ve Türkiye’de İşkenceye Karşı bu Sözleşmeyi 1988 yılında kabul etmiştir. Sözleşmeyi imzalayanlar açısından işkence mutlak olarak yasak kılınmasına rağmen, halen sözleşmeyi imzalayan veya imzalamayan pek çok ülkede ve Türkiye’de, devletler tarafından bir cezalandırma ve sindirme aracı olarak uygulanmaktadır.

Türkiye, taraf olduğu sözleşmelerin dışında anayasa- da ve ceza kanununda da işkence yasağını kabul etmiştir. Son yıllarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde verilen ihlal kararlarının ve Avrupa Birliği üyelik sürecinin de etkisiyle özellikle uyum paketleri adı altında diğer konularla birlikte işkence alanında yasal mevzuatta değişiklikler yapmıştır. Hükümet, işkenceye sıfır tolerans söylemiyle Türkiye’de işkencenin önlenmesinde ciddi adımların atılacağı garantisini de vermiştir. Nitekim yeni Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu ile işkence suçuna ilişkin hükümlerde değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Buna rağmen işkence hâlâ kamu görevlileri tarafından uygulanmaya devam etmektedir. Bunun en önemli sebeplerinden biri işkence suçuna ilişkin yasal değişikliklerin uygulamada sonuçları daha görülmeden aynı hükümet tarafından Terörle Mücadele Kanunu ve Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu’nda yapılan değişikliklerdir. Bugünkü birçok işkence ve kötü muamele uygulamasının kaynağını diğer nedenlerin yanında bu değişikliklere bağlamak mümkündür.

Bugün işkenceye karşı etkin mücadele veren sivil toplum örgütlerinin de hem fikir olduğu üzere işkence ve kötü muamele uygulamalarının mekân değiştirerek, nicel olarak karakollardan çıkıp açık alan ve sokaklara, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde uygulanmasının en önemli kaynağı bu iki kanun ve bu kanunlarda güvenlik kuvvetlerine tanınan yetkililerdir. İşkence, neredeyse sıradan bir uygulama biçimine dönüşüvermiştir. Barışçıl gösterilerde kontrolsüz ve orantısız bir şekilde güvenlik güçleri tarafından yapılan müdahaleler, gaz bombaları ve spreyleerin kullanımını ölüme varabilecek ciddi ve kalıcı sağlık sorunları yaratmıştır.

Kısa bir zaman önce özellikle genel seçim öncesi yaşanan protesto süreçlerinde yaşananlar bu tespitimizi doğrular niteliktedir. Başta Diyarbakır, Hakkâri, Batman, İstanbul gibi iller olmak üzere olmak üzere birçok ilde işkence ve kötü muamele uygulamalarının sahnelendiği olaylar yaşana gelmiştir. TOHAV, İHD ve TİHV verilerine göre bu gösteriler sırasında güvenlik güçlerinin

müdahalesi sonucu 3 kişi yaşamını yitirmiş, binlerce kişi ise cop ve orantısız güç kullanımı ile darp ve cebir edilmiş, kullanılan gazdan zehirlenmiş ve gaz bombaları sonucunda yaralanmış ve sakat kalmıştır.

Vakfımıza hukuki ve tıbbi danışmanlık almak üzere başvuran işkence ve kötü muamele başvurucularının anlatımlarından, diğer işkence ve kötü muamele vakalarının yanında gösterilere yapılan müdahale sonucu gözaltına alınanların genellikle maksimum gözaltı süresi olan 4 günlük süreden sonra savcılığa çıkarıldığı, gözaltı süresince kötü şartlarda tutuldukları gözlemlenmiştir. Yine bunlarla birlikte aç bırakma, kötü ve az yemek verme, susuz bırakma, tuvalete götürmeme, ajanlık teklifi, küfür, hakaret ve tehdit etme, tek kişilik hücrelere 15-20 kişiyi birlikte koyma gibi uygulamalara da çok fazla rastlanılmıştır. Gözaltına alınan kişiler için doktor raporu alınırken, kişinin talebine rağmen kolluk görevlilerin muayene odasında kaldığı, savcılık aşamasında ise çok uzun süren yorucu ve bıkırtıcı sorgular yapıldığı aktarılmıştır. Nihayet bu prosedürlerden sonra birçok kişi hakkında ise başta örgüt üyeliği olmak üzere, polise mukavemet, toplantı ve gösteri yürüyüşüne muhalefet ve örgüt propagandası gibi birçok suç isnatlarıyla tutuklama kararı verilmiş, mağdurlar sanık konumuna getirilmiştir.

Öte yandan işkence ve kötü muamele fiilini uygulayan kamu görevlileri hakkında ise etkili bir soruşturma işlemi gerçekleştirilmemektedir. Dolayısıyla cezasızlık olgusu bu fiiller bakımından halen en temel sorun olarak görülmektedir. İşkence ve kötü muamele iddialarının resen soruşturulmaması, yapılan soruşturmanın etkin ve bağımsız olmaması, işkence yapan kamu görevlilerinin yargılanması için izin sistemine başvurulması, savcı ve yargıçların subjektif ve tarafsızlıktan uzak zihniyet yapıları, zamanaşımı ve ceza erteleme gibi sorunlar halen bir bütün olarak varlığını devam ettirmektedir.

Türkiye, 12 Mart 2011 tarihinde Birleşmiş Milletler İşkenceyi Önleme Sözleşmesi’nin Seçmeli Protokolü’nü (OPCAT) onayladıysa da Protokolün öngördüğü bağımsız izleme mekanizmaları halen oluşturulmadığı gibi önleyici bir mekanizma olarak oluşturulacak kurulların niteliğine dair daha şimdiden ciddi kuşku oluşmuştur. Dolayısıyla Paris İlkeleri ve BM İşkenceye Karşı Sözleşmeye uygun bir şekilde bağımsız, etkili bir mekanizmanın kurulması hususu önemini halen korumaktadır. İşkencenin yaşamımızdan tamamen silinmesi kamu otoritelerini hem önleyici hem de bastırıcı mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilmesiyle ancak mümkün olabilecektir.

TOHAV

İşkence ve Kötü Muamele İzleme Raporu* (Ocak - Mayıs 2011)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

KOLLUK GÜÇLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

Kolluk güçleri barışçıl gösterilerde, kimlik sorgulamasında ya da basit şüphe üzerine; kadın, transseksüel, çocuk demeden, gazeteci, doktor, milletvekili, belediye başkanı tanımadan; plastik mermi, gaz bombası, cop, tekme tokat, dayak ile işkence ve kötü muameleyi sıfır toleransız uygulamaya devam ediyor...

1- Beşiktaş Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Dolmabahçe'ye yapılan yürüyüş sonrası gözaltına alınan İTÜ Kimya Öğrencisi Nida Karabağ, müdahale esnasında iki polisin kendisini yerde sürüklediğini, karnına ve beline tekmeler savurduğunu söyledi. Karabağ, yol boyunca kendilerine sürekli küfür ve hakaret edildiğini belirtti. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şubeye götürüldüklerini ve burada elbiseleri ıslak olduğu için avukatlarının getirdiği kuru elbiseleri giyinmek istediği sırada iki sivil polis tarafından zorla tüm elbiselerinin çıkartıldığını, direndiği zaman küfür ve hakaret edildiğini, çınlçiplak soyularak defalarca taciz edildiğini söyledi. Aynı olayda gözaltına alınan İstanbul Üniversitesi Gazetecilik 2. sınıf öğrencisi Bircan Birol da kadın polislerden birinin kendisine tamamen soyunmasını istediğini bunu kabul etmeyince polisin üzerine yürüdüğünü belirterek, kendisine ağza alınmayacak küfürler edildiğini anlattı. (**"Polis gözaltında 2 kadın öğrenciyi taciz etti"**, www.firatnews.org, 04.02.2011)

2- 6 Şubat Pazar günü Beyoğlu İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak'ta bulunan bir kafeden saat 21.30 sıralarında eve gitmek üzere çıkan 3 arkadaşın Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Edebiyat Fakültesi 2. Sınıf Öğrencisi Mikail Haskanlı ve Sinan Çar'ı durduran 4-5 kişilik sivil bir polis grubu, kimlik sorgulaması yaptı. Kimlik kontrolü esnasında otobüse yetişmeye çalıştıklarını söyleyen Haskanlı ve Çar'ın uygulamanın hukuksuz ve keyfi

olmasına tepki göstermesi nedeniyle polislerle aralarında gerginlik yaşandı. Haskanlı ve Çar'a hakaret ettikleri ileri sürülen polisler, her ikisinin kollarını kelepçeleyerek yaka paça gözaltına aldıktan sonra Taksim Ekipler Amirliği'ne götürdü. Haskanlı ve Çar, götürüldükleri polis merkezinde gözaltına tutuldukları 5 saat boyunca elleri kelepçeli bir halde yaklaşık 8 kadar polisin şiddetine maruz kaldı. Götürüldükleri hastanede işkence gördükleri ve darp edildiklerinin vücutlarındaki yara izlerinden anlaşılabilirliğini dile getiren Mikail Haskanlı, hastanede polis baskısı ile kendilerini muayene eden doktor tarafından "vücutlarında herhangi bir darp izine rastlanmadığı" yönünde bir rapor verdiğini ileri sürdü. Haskanlı ve Çar, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na başvurarak, kendilerine işkence uygulayan polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. (**"Taksim Polis Merkezi'nde bir işkence vakası daha"**, www.evrensel.net, 09.02.2011)

3- Başbakan Erdoğan'ın Sakarya ziyaretinde olası elektrik arızasını gidermek için görevlendirilen Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş.'de görevli 3 kişilik arıza ekibi, Başbakan'ı korumak için gelen Özel Harekât polisleri tarafından şüphelendikleri gerekçesiyle cadde ortasına yere yatırılıp sorgulandı. Yaklaşık 15 dakika boyunca kaldırımında yüzüstü tutulan SEDAŞ çalışanları kimlik sorgulamaları ve üst aramaları sonrasında serbest bırakıldı. (**"Polis negatif 'elektrik' aldı!"**, www.tihv.org.tr, 12.02.2011)

4- Tiyatro eğitmeni Ü.S. cep telefonu ile konuşurken Taksim Tarlabası'ndaki alt geçitte bir polisin kendisini durdurarak kimlik sorması üzerine polise, "Bir dakika, veliyle konuşuyorum" demesi üzerine 'Polis senin keyfini mi bekleyecek' diyerek bağırarak polisler tarafından gözaltına alındı. Ekip otosunda bindiği andan itibaren ve karakolda hakaretlere maruz kalan Ü.S. hakkında Kabahatler Kanunu'na göre 64 liralık para cezası tutanağı tutuldu. Karakoldan çıkarken de kaba üst araması yapılacağı iddiasıyla zorla soyundurulmuş aranan, onur kırıcı muameleye tabi tutulan Ü.S. avukatlarının müdahalesi

* Bu rapor, TOHAV tarafından yürütülen "İşkencenin Önlenmesinde Aktif Sivil Toplum Projesi" kapsamında yürütülen izleme faaliyeti çerçevesinde günlük olarak taranan gazete, haber ajansı ve internet sitelerinde yer alan işkence ve kötü muamele haberlerinin derlenmesiyle oluşturulmuştur.

sayesinde kavga dövüş karakoldan çıkabildi. Ü.S'nin avukatı Çiğdem Hacısöftaoğlu, polis memurları Sefa Çınar, Atif Eker ve Tuba Çadırcım hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı. (**"Tiyatrocuya poliste işkence iddiası"**, www.milliyet.com.tr, 14.02.2011)

5-Üç ay önce yaşadığı olayı Taraf 'a anlatan Reklam sektöründe çalışan S.E. "Bir akşamüstü İstiklal Caddesi'nde Ağa Camii'nin önünde polis çevirmesiyle GBT'sine (Genel Bilgi Taraması) bakan ve bir şey çıkmayan polisler tarafından cami avlusuna götürülerek uyuşturucu aranacağı gerekçesiyle soyundurularak kişilik haklarına saldırıldığını ve cinsel tacize uğradığını" söyledi. (**"Polis, cami avlusunda soydu"**, www.taraf.com.tr, 15.02.2011)

6-Transseksüel Begüm Özgör, İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi'nde yaptığı basın açıklamasında "Alsancak'ta Romanya Konsolosluğu'nun önünde nöbet tutan polislerden biri tarafından önu kesilerek kendisine küfür edildiğini, cinsel kimliğinin yargılandığını ve copla darp edildiğini, polisle karşılıklı şikâyetçi olduklarını" açıkladı. (**"Begüm'ü polis mi dövdü?"**, www.radikal.com.tr, 17.02.2011)

7- Ankara'da kadınlar, Cuma günü Halkevleri üyesi bir kadına (Dilşat Aktaş) yumruk atan polis memuru hakkında suç duyurusunda bulundu; polis memurunun kimliğinin tespit edilerek hakkında soruşturma açılmasını istedi. (**"Ankaralı Kadınlar, Kadına Şiddet Uygulayan Polisten Şikayetçi"**, www.bianet.org, 28.02.2011)

8-Şırnak'ın Cizre ilçesinde 2 Temmuz 2010 tarihinde Osman Çağlar, Dicle Köprüsü'nde yürüdüğü esnada Cizre İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından "örgüt üyesi" olabileceği şüphesi ile durdurularak, yere yatırılıp darp edildi. Götürüldüğü emniyet müdürlüğünde de kötü muamele ve işkenceye uğrayan Çağlar'ın avukatı yakalama işleminde bulunan, gözaltındaki sorgusuna katılan ve nezaret işlemlerini yapan Cizre İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polisler ile o dönem tedavi yapmadığı öne sürülen 77666 Protokol numaralı Adli Muayene Raporu'nu düzenleyen doktor Selahattin Cizreliloğlu hakkında "Görevi kötüye kullanmak", "İşkence yapmak, kötü muamele ve ihmal" suçlamasıyla Cizre Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. (**"İşkenceye suç duyurusu"**, www.gunlukgazetesi.net, 02.03.2011)

9- Adana'da epilepsi hastası 31 yaşındaki Tamer Bayat'ın götürüldüğü polis karakolunda yediği dayak yüzünden kolumun 2 yerinden kırıldığı, göğsüne ve sırtına aldığı darbeler sonucu akciğerinde su toplanması meydana geldiği iddia edildi. Polis yetkilileri ise dövülme olayının daha önceden meydana gelmiş olabileceğini belirtti. (**"Karakolda dayak iddiası"**, www.milliyet.com.tr, 03.03.2011)

10- Mersin'de arkadaşlarının yanına giderken, polislerin kendisine plastik mermi sıktıklarını iddia eden 15 yaşındaki Mahmut Uygur, sol gözünü kaybetti. Uygur'un babası Abdülhadi Uygur da, çocuğunu kör edenlerden biran önce hesap sorulmasını istedi. (**"Polisin plastik mermisi çocuğu kör etti"**, www.gunlukgazetesi.net, 08.03.2011)

11- Urfa'da 8 Mart mitingine katılan 3 genç, kendilerini durduran polise kimlik sorunca çevik kuvvet eşliğinde biber gazı sıkılarak darp edildi ve gözaltına alındı. Hastaneden rapor alan gençler, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. (**"Polise kimlik sordu dayak yedi"**, www.yeniozgurpolitika.org, 09.03.2011)

12- Trabzon'da Çevre Bakanı'na karşı HES protestosu düzenleyen üniversite öğrencilerinden Volkan Bilgin bianet'e yaptığı açıklama da "HES'lere karşı, bakana tepkimizi gösterecektik; fakat basına da yansıyan görüntülerdeki gibi saldırıya uğradık. Fakat asıl müdahale, polis minibüslerinin içerisinde yaşandı. Bizi otobüslere aldılar ve içerisindeyken kapıları kapadılar. Ardından kapılar açıldı ve içeri polisler girdi. Asıl büyük saldırı burada, otobüs içerisinde oldu. Teke tek herkesi dövdüler. Dört arkadaşımız yaralandı." dedi. Bilgin götürüldükleri hastanede kendilerine darp raporu verilmediğini de belirtti. (**"KTÜ Öğrencilerine Polis Minibüsünde İşkence!"**, www.bianet.org, 11.03.2011)

13- Askere gidecek bir kişi için yapılan konvoyu "çevreyi rahatsız ettiği" gerekçesiyle durduran polis ekipleri, çıkan tartışmada askeri birliğe gideceği belirtilen bir genci dövdü, görüntü almak için olay yerinde bulunan Zümrüt Rize gazetesi sahiplerinden Ali Bakoğlu ve serbest gazeteci Necati Dilli adlı iki gazeteci polisler tarafından darp edildi. (**"Asker Uğurlama" Müdahalesinde Gazeteciye Polis Copu!"**, www.bianet.org, 24.03.2011)

14- Batman'da kurulan Demokratik Çözüm Çadırı'nın polis baskısıyla sökülmesini protesto etmek için oturma eylemi yapan BDP'lilere müdahale eden polis, yerinden kalkmak istemeyen BDP milletvekili Bengi Yıldız'ı sürükleyerek yol kenarına getirdi. BDP'li yöneticilerin de aralarında bulunduğu çok sayıda kişi gözaltına alındı. (**"Polis Milletvekili Yıldız'ı Yerde Sürükledi"**, www.bianet.org, 24.03.2011)

15- Siirt'te el arabasıyla hamallık yaparak geçimini sağlayan ve bir kişi ile yaşadığı tartışmanın ardından gözaltına alınan Mehmet Sabri Baykara isimli yurttaş, gözaltı sırasında polisin dayacağına maruz kaldığını belirterek İHD'ye hukuki yardım başvurusunda bulundu. (**"Gözaltında polis dayacağına maruz kaldı"**, www.gunlukgazetesi.net, 26.03.2011)

16- Belediye Van spor ile Elazığ spor arasında oynanan ve 1-1 biten maçın ardından protokol odasında girmeye çalışan Van Belediye Başkanı Bekir Kaya'nın yüzüne polisler yakın mesafeden biber gazı sıktı. Polislere tepki gösteren Kaya ve korumaları polisler tarafından darp edildi. ("**Van Belediye Başkanı'na polis saldırısı**", www.diclehaber.com, 30.03.2011)

17- Lise öğrencisi 16 yaşındaki C.A. ve H.E. adlı iki genç, akşam saat 22.30 sıralarında İstanbul'da İstiklal Caddesi'nde şakalaşarak yürürken çarptıkları bir araçtan inen sivil polis oldukları iddia edilen üç kişi tarafından arabaya bindirip Taksim'deki parka götürüp dövüldü. Yüzlerinde ve vücutlarında morluklar oluşan gençler daha sonra karakola götürüldü. Liseli gençler geceyi nezarete geçirdi. ("**İki liseliye polis dayığı iddiası**", www.sabah.com.tr, 04.04.2011)

18- Adana'da 5 Nisan tarihinde merkez Seyhan İlçesi Dağlıoğlu Mahallesi'nde gözaltına alınan S.Ö.(16), İ.Ö (17) ve 4 çocuk, gözaltında polislerin kendilerine fiziksel ve psikolojik işkence yaptığını iddia ederek Adana İHD Şubesi'ne hukuki yardım başvurusunda bulundu. ("**Gözaltında çocuklara işkence iddiası**", www.diclehaber.com, 08.04.2011)

20- Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 7 Nisan günü askeri operasyonları protesto etmek için düzenlenen yürüyüşe yapılan polis müdahalesinde kafasına isabet eden gaz bombası ile ağır yaralanan ve yere düşen İ.V., "Polislerde yerde beni tekme, tokat ve copla vurması sonucu burun kırıldı. Dövdüklerinde ben bayıldım ve gözümü açtığımda kendimi hastanede buldum. Vücudumun çeşitli yerlerinde hala yara ve darp izleri var" dedi. ("**Cizre ağır yaralanan İ.V: Polislin darbeleri ile burun kırıldı**", www.diclehaber.com, 12.04.2011)

21- BDP Eskişehir İl Başkan Yardımcısı İzzettin Altun, Eskişehir'de düzenlenen Newroz etkinliğinde Kürtçe konuştuğu ve İmralı'ya selam yolladığı için hakkında açılan soruşturmada ifade vermek için gittiği Eskişehir Emniyet Müdürlüğü'nde ifadesinin alınması sonrasında aynı soruşturma kapsamında Emniyet'te bulunan Newroz Tertip Komitesi üyesi Abdullaziz Aktaş ile Kürtçe konuşurken, polis memuru Altun'un boğazını sıkarak, "Şüphelisin Kürtçe konuşamazsın" dediğini aktardı. Bunun üzerine Altun ile polisler arasında arbede yaşanırken, Altun olay sonrası 1 günlük iş göremez raporu aldı. Altun, avukatları ile birlikte kendisini darp eden polisler hakkında suç duyurusunda bulunacağını söyledi. ("**Polis Kürtçe konuşan BDP yöneticisini darp etti**", www.diclehaber.com, 13.04.2011)

22- Katıldığı mitingün ardından gözaltına alınan ve hastaneye vücudunun çeşitli yerlerinde darp izleriyle

getirilen İsmail Kardaş, hastane içerisinde doktorların gözleri önünde polisler tarafından tekme ve yumruklarla darp edildi. Başhekim Yardımcısı Remzi Güneş'in polislere müdahalesi ile Kardaş'ı hastane dışına çıkaran polislerin, polis otosunda da Kardaş'ı darp etmeye devam ettikleri öne sürüldü. Daha sonra yüzü gözü şişmiş halde ve her yerinden kan akar vaziyette Acil Servis'e getirilen Kardaş'a hastane personeli hemen müdahalede bulundu. Kardaş'ın yakınları, polisler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını belirtti. ("**Diyarbakır'da polis şiddetinin hastanede devam ettiği iddiası**", www.diclehaber.com, 20.04.2011)

23- Hakkâri'de 20 Nisan 2011 günü "Demokratik Çözüm Çadırı"na yapılan baskını görüntülemeye çalışan DHA Hakkari Muhabiri Behçet Dalmaz'a bir polis "Seni öldürürüm" diyerek gaz bombası silahını doğrulttu. Bu yaşananlar olay yerinde bulunan diğer gazeteciler tarafından görüntüledi. ("**Gazetecilere polis şiddeti kare kare fotoğraflandı**", www.diclehaber.com, 21.04.2011)

24- Diyarbakır'da 23 Nisan 2011 günü Kenan Topdemir'in cenazesinin ardından polis müdahalesiyle başlayan olaylar sırasında Bağlar İlçesi Barış Caddesi'nde 5 yaşındaki A.S polisler tarafından linç edilerek gözaltına alındı. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne sevk edilen A.S'ye ağır darp edildiğine dair rapor verildi. ("**Linç edilerek gözaltına alınan çocuk yaralı halde adliyeye sevk edildi**", www.diclehaber.com, 24.04.2011)

25- İstanbul Bağcılar'da sabah saatlerinde düzenlenen ev baskınlarında yapılan aramalarda kendilerine küfür ve hakarete bulunan polislere tepki gösteren Cüneyt ve Mazlum Karabey kardeşler silah dipçikleri ve tekmelerle darp edildi. Aldığı darbeler nedeniyle yaralanan Cüneyt Karabey, Bağcılar Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Karabey'in tedavisi sürüyor. ("**Bağcılar'daki ev baskının-da küfür ve darp**", www.diclehaber.com, 26.04.2011)

26- Muş'un Varto İlçesi'nde Demokratik Çözüm Çadırı'nın polis tarafından kaldırılması nedeniyle yaşanan çatışmalar sırasında okuldan çıkan D.Y. (16), A.K. (15) ve S.A. (15) isimli 3 çocuk polisler tarafından dövülerek çeşitli yerlerinden yaralandı. Çocuklar tedavi edilmek üzere Varto Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. ("**Polislerin dövdüğü 3 çocuk hastaneye kaldırıldı**", www.diclehaber.com, 26.04.2011)

27- Şırnak'ın İdil İlçesi'nde YSK'nin bağımsız adayları veto etmesinin ardından sokağa çıkan halka yönelik polis müdahalesi ve Bismil'de lise öğrencisi Halil İbrahim Oruç'un polis kurşunu ile öldürülmesini protesto eden kitleye yönelik polis müdahalesiyle başlayan olaylar

sırasında çarşı merkezinde yürüyen Merkez Sağlık Ocağı doktorlarından Mehmet Şirin Nas ve Lezgin Baykara isimli kişiler gözaltına alınırken feci şekilde darp edildiklerini yine Emniyet Müdürlüğü'nde de kamerasız odaya götürülerek işkence edildiğini söylediler. (**“İdil'de serbest bırakılan doktor maruz kaldığı işkenceyi anlattı”**, www.diclehaber.com, 27.04.2011)

28- Ağrı'da Ermeni ve Kürtlere ait bazı mezarlarının tahrip edilmesi üzerine Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunan Ertuğrul Yumuşak (29), daha sonra iş için bulunduğu Giresun'da başka bir olay için gittiği Giresun Adliyesi çıkışında sivil polis olduklarını söyleyen kişilerce gözaltına alındıktan sonra "Ermeni p." şeklinde hakarete maruz kaldığını araba içinde ve emniyetin arka tarafında darp edildiğini ileri sürdü. Yumuşak, Giresun Cumhuriyet Savcılığı'na söz konusu sivil polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. (**“Ağrı'da suç duyurusunda bulundu, Giresun'da hakarete maruz kaldı”**, www.diclehaber.com, 28.04.2011)

29- Adana'da "Demokratik Çözüm Çadırı"na sivil ve çevik kuvvet polisleri tarafından yapılan baskında birçok kişi ile birlikte çadırda bulunan F.Ç. (15) adlı çocuk yere yatırılarak kalaslarla dövüldü. F.Ç. aldığı darbeler sonucunda yüzü parçalanıp dudağı yırtıldı. Hastanede ayakta tedavi edilmesinin ardından gözaltına alınan F.Ç.'nin babası, İHD Adana Şubesine hukuki yardım talebinde bulundu. (**“Hani işkenceye sıfır tolerans vardı?”**, www.diclehaber.com, 28.04.2011)

30- Hakkâri Devlet Hastanesi önünden geçen askeri araçtaki askerlerin yurttaşlara küfür etmesi ve orada bulunan 13 yaşındaki Y.K. isimli çocuğun ise askerlere "Neden küfür ediyorsunuz" diye sorması üzerine, araçtan inen yaklaşık 10 askerin Y.K.'yı 3 metre derinliğindeki çukura atıp darp ettiği iddia edildi. (**“Hem dövdüler hem gözaltına aldılar”**, www.diclehaber.com, 04.05.2011)

31- Eşinden şiddet gören 23 yaşındaki T.A. 11 Mart'ta Çorlu Emniyet Müdürlüğü Cumhuriyet Polis Karakolu'na giderek eşi hakkında şikâyetçi olduğu sırada ifadesini alan Grup Amiri sıfatlı polis G.B. tarafından "Eşinden boşan, zaten yaramaz biriyim. Bu gece de gel ben de kal. Bir şeyler içer kafayı dağıtırız. Beraber yatarız. Merak etme kimse duymaz bana güvenebilirsin. Beni tanımanı ve zaman geçirmeni istiyorum. Çok hoşuma gittin seninle beraber olmak istiyorum" sözleriyle tacizde bulunduğu iddia edildi. G.B., ise haberin gazetelerde yayınlanmasının ardından Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen soruşturma kapsamında kimliğine ve silahına el konularak açığa alındı. (**“Emniyette taciz olayını gündeme getiren DİHA ve Özgür Gündem hedef gösterildi”**, www.diclehaber.com, 07.05.2011)

32- Batman'da YSK'nın bağımsız adayları veto kararını protesto etmek için binlerce yurttaşla birlikte basın açıklaması yapan Emek, Demokrasi ve Özgürlük Bloğu Batman Bağımsız Milletvekili Adayı Ayla Akat Ata, kameralar önünde polisin yakın mesafeden hedef alarak attığı gaz bombası nedeniyle sakat kalma tehlikesi yaşadı. Doktorlar, yaralanan bacağına "Doku ölümü" başladığını ve "Kangren riski" taşıdığını belirtti. (**“Polis şiddeti bir vekili daha sakat bırakacak!”**, www.diclehaber.com, 08.05.2011)

33- Okmeydanı'nda 10 Mayıs Salı günü Terörle Mücadele Şubesi'ne bağlı polislerce düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 14 yaşındaki D.P. ve 16 yaşındaki B.C.Ö.'nün Üsküdar Çocuk Şube'ye götürülene kadar geçen süre boyunca, Terörle Mücadele polisleri tarafından sürekli olarak kaba dayığa ve hakarete maruz kaldığını ifade edildi. Doktor raporlarıyla da kötü muamele ve işkence gördüklerini kanıtlayan çocukların avukatı suç duyurusunda bulundu. (**“Gözaltına Alman İki Çocuğa Şiddet ve Hakaret”**, www.bianet.org, 12.05.2011)

34- Urfa'nın Yenişehir Mahallesi'nde 12 Mayıs 2011 günü seçim bürosu açılışının ardından BDP bayrağı taşıyan bir çocuk polisler tarafından darp edildi. Polise tepki gösteren çocuğun ağabeyi ve eniştesi ise tartaklanarak gözaltına alınırken, hamile bir kadın ise "Slogan at seni de gözaltına alalım" diye tehdit edildi. (**“Bloğun seçim bürosu açılışından dönenlere polisten aile boyu dayak!”**, www.diclehaber.com, 13.05.2011)

35- 7 Mayıs gecesi saldırıya uğrayan Michelle Demisevich 2 transseksüel kadın arkadaşıyla birlikte yolda yürürken 5 kişinin şiddetine maruz kaldıklarını, kendilerine şiddet uygulayan kişilerin ağzına silah dayayarak dövüp tehdit ettiğini, 155'i araması sonucu gelen polislerin "Onlar sivil polis, onları nasıl şikâyet edersin. Başına bir şey gelmeden kalk ve evine git" diyerek tehdit ettiğini" söyledi. Demisevich ertesi gün Avukatıyla birlikte Şişli adliyesine gelerek suç duyurusunda bulundu. (**“Tahrik indirimleri uygulayan bir hukuk sistemiyle karşı karşıyayız”**, www.diclehaber.com, 16.05.2011)

36- Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde askeri operasyonların protesto edildiği gösterileri izlerken polislerin darp edip hakaret ettiği, gaz bombası attığı gazeteciler Vahap Bay ve Mazlum İliş, görevli polisler hakkında Şemdinli Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. (**“Gazeteciler polisler hakkında suç duyurusunda bulundu”**, www.diclehaber.com, 17.05.2011)

37- Hakkâri'de polisin düzenlediği ev baskınlarında kadınlara karşı tacizde bulunduğu, gözaltına alınanlara ise

işkence yapıldığı belirtildi. (**“Polisin ev baskınlarında tacizde bulunduğu iddiası”**, www.diclehaber.com, 17.05.2011)

38- Metin Serdar Gökçe adlı şahıs 16 Mayıs akşamı alkollü bir halde evine gelmesi sonucu ailesi ve komşularıyla çıkan kavgaya müdahale etmek amacıyla gelen polisler tarafından darp edildi. Sağ ayak bileğinde 2 ayrı kırık ve darp izleri tespit edilen Gökçe, ameliyata alınarak bacağına platin takıldı. (**“Karakolda ayak kıran işkence iddiası”**, www.radikal.com.tr, 18.05.2011)

39- Ergani merkeze bağlı Giryan'da (Üçkardeş) köyünde polis ve jandarmanın eş zamanlı operasyonu sonucu gözaltına alınan dört kişi, gözaltında darp edildiklerini ve hakarete uğradıklarını belirtti. (**“Ergani'de 4 kişi tutuklandı”**, www.firatnews.com, 18.05.2011)

40- Hakkâri'nin Yüksekova İlçesi'nde yapılan protestonun ardından gece yarısı evlere yapılan baskınlarda kötü muameleyle maruz kaldığı için savcılığa suç duyurusunda bulunan Musa Kurt isimli yurttaş, çarşıda dolaşırken Yüksekova Terörle Mücadele Şube Müdürü'nün önünü kestiğini ve "Suç duyurusunu geri çek yoksa başına geleceklerden sorumlu değiliz" şeklinde tehdit edildiğini ileri sürdü. Kurt, bunun üzerine tehdit edildiğine dair savcılığa yeni bir suç duyurusunda bulundu. (**“Polis hakkında suç duyurusuna bulunan yurttaş tehdit iddiası”**, www.diclehaber.com, 20.05.2011)

ASKERİ MAKAMLAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

[Askerler İstanbul ve Van'da işkence mağdur oldu... Van-Çaldıran'da ise işkence faili...](#)

1- Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Cillé köylüleri, Onur Tepe Sınır Karakolu'daki askerlerin “kaçakçılık yaptıkları” gerekçesiyle atlarının aynı karakolun askerleri tarafından diri diri yakıldığını, birçok köylünün kafaları dışarıda kalacak şekilde toprağa gömüldüğünü, kazma ve kürek saplarıyla dövülerek sürekli baskı ve işkenceye maruz kaldıklarını ifade ettiler. (**“Ölüm ve işkence sınırı”**, www.gunlukgazetesi.net, 10.02.2011)

2- Van'ın Erciş İlçesi 10. Piyade Tugay Komutanlığında askerliğini yapan Diyarbakırlı Er Yakup Yorgun 21 Mart 2011 akşamı uzman çavuş olduğu öne sürülen bir rütbeli tarafından darp edildi. Aldığı darbeler sonucunda revire kaldırılan Yorgun, burada da bir yüzbaşının şiddetine maruz kaldı. Aldığı ağır darbeler sonucu iç kanama geçiren ve kafasında kırık tespit edilen

Yorgun, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma ve Eğitim Hastanesi Beyin Cerrahi Yoğun Servisinde tedavi altına alındı. Yorgun'un ailesi İHD'ye başvurarak, hukuki yardım talebinde bulundu. (**“Komutanın feci şekilde dövdüğü er yoğun bakımda”**, www.evrensel.net, 25.03.2011)

3- Er C.E, İstanbul Cevizli'de bulunan 2. Zırhlı Tugay'da askerlik yaparken üsteğmen Serkan A.'dan yediği dayak nedeniyle 17 Şubat 2011 tarihinde TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na şikâyet dilekçesi verdi. Aynı tugayda askerlik yapan ve terhis olan T.İ. de şahit olduğu diğer dayak ve baskı olayları ile ilgili olarak TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna şikâyetinde bulundu. (**“Kışladaki uygulamalar askerleri insanlık utan çıkardı”**, www.radikal.com.tr, 14.04.2011)

CEZA ve TUTUKEVLERİNDE YAŞANAN İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

F Tipi L Tipi, 1 No'lu 2 No'lu, tutuklu, hükümlü... Cezaevlerinde müdürler, gardiyanlar ve askerler tarafından uygulanan işkence ve kötü muamele sürüyor. Kimi cezaevlerinde “A Takımı” diye adlandırılan özel birimler işkence ve kötü muamele uyguluyor. Cezaevi şartları ve koşullarını iyileştirmeyen, sağlık problemleri ile ilgilenmeyen yetkililer aynı şekilde işkence ve kötü muamele iddialarını da görmezden gelerek mağdur tutuklu ve hükümlüleri tekrar cezalandırıyor.

1-Van F Tipi Cezaevi'nde kalan Hamdi Kılınc, İskan Aksaç ve Aydın Akış adlı tutuklular, aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada, kapalı görüş sırasında aileleriyle Kürtçe konuştukları için gardiyanlarca uyarıldıklarını, konuşmaya devam edince cezaevinde özel olarak yapılandırılan müdahale takımının gelerek görüşmeyi kesmek istediklerini, bu duruma engel olunca bu takım tarafından darp edildiklerini, saldırıdan sonra kendilerine hücre ve spora çıkmama cezaları verildiğini dile getirdiler. (**“F Tipi'nde Kürtçe konuşmaya müdahale”**, www.gunlukgazetesi.net, 04.02.2011)

2- Adana M Tipi Cezaevi'ne konulan TMK mağduru 32 çocuk, aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada “Cezaevi Müdürü ve gardiyanlar tarafından üzerlerine soğuk su dökülüp sonrasında plastik su borusu ile dövüldüklerini ve daha sonra da vücutlarında açılan yaralara tuz basılarak işkence edildiklerini” ileri sürdüler. Yine Pozantı M Tipi Cezaevi'nde 18 yaşına giren bazı çocukların ise, başka cezaevlerine nakledilme yerine tek

kişilik hücrelere atıldığı belirtildi. (**“Çocuklara korkunç işkence”**, www.evrensel.net, 06.02.2011)

3- Rize L Tipi Kalkandere Cezaevi'nde kalan siyasi tutuklu ve hükümlüler, aileleri aracılığı ile yaptıkları açıklamada, “cezaevi idaresinin keyfi iletişim ve hücre cezası verdiğini ve hiçbir haktan yararlandırılmadıklarını, ‘A takımı’ diye adlandırılan gardiyan birimi oluşturulduğunu, bu birimin geceleri koğuşlara baskın yaparak, kendilerini darp ettiğini, can güvenliklerinin olmadığını” belirttiler. (**“A takımı' Rize'de”**, www.gunlukgazetesi.net, 10.02.2011)

4- BDP Hakkari Milletvekili Hamit Geylani, “Adana Pozantı M Tipi Cezaevi'nde bulunan 32 çocuk ile Diyarbakır Cezaevi'nde bulunan çocuklara işkence ve kötü muamele yapıldığını, Bitlis E Tipi Cezaevi'ndeki 26 çocuğun kaldığı koğuşa, 27 Ocak'ta arama yapılacağı gerekçesiyle jandarma ve cezaevi idaresi tarafından baskın düzenlendiğini ve çocukların sarı kırmızı ve yeşil renk bulundurmaktan dolayı jandarmanın saldırısına uğradığını ve darp edildiğini” söyledi. Geylani, bu olaylara ilişkin Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını isteyerek olayların araştırılması gerektiğini belirtti. (**“Çocuklara işkence”**, www.evrensel.net, 12.02.2010)

5- İHD'ye başvuran aileler, Rize Kalkandere L Tipi Cezaevindeki tutukluların duruşmalara götürülürken kötü muameleyle karşılaştıklarını, koğuşlarına adli tutukluların konulduğunu, Rize'den Van'da görülen duruşmalara 5 günde getirilen tutukluların yolda kötü muameleyle karşılaştıklarını ve ihtiyaçlarını karşılamalarına izin verilmediğini açıkladı. (www.ozgur-gundem.com **“Kalkandere L Tipi'nde duruşma işkencesi”**, 14.02.2011)

6- İstanbul Maltepe Çocuk Cezaevi A-10 koğuşunda tutuklu bulunan 14 çocuğa Kürtçe konuştukları gerekçeyle aralarında savcı gardiyan ve askerlerin bulunduğu yaklaşık 150 kişi baskın düzenledi. Baskında çocukların dövüldüğü ve ölüme tehdit edildiği iddia edildi. (**“İzin ver öldüreyim!”**, www.gunlukgazetesi.net, 21.02.2011)

7-Kandıra F tipi cezaevinde kalan Bülent Özdemir isimli tutuklu, revire çıkmak için defalarca dilekçe yollayan Rıza Çatakbaş, Selman Tökü, Hüseyin Tepe isimli tutukluların revir yerine süngerli oda denen işkence hücrelerine atıldıklarını belirterek duyarlılık çağrısında bulundu. (**“Revir yerine 'süngerli oda”**”, www.gunlukgazetesi.net, 09.03.2011)

8- Tekirdağ 1 Nolu F tipi Cezaevinde ameliyatlı Kemal Ayhan'ın gardiyanlar tarafından darp edilerek dik işlerinin patlatıldığı öğrenildi. (**“Tekirdağ cezaevinde hasta tutukluya saldırı”**, www.firatnews.com, 13.03.2011)

9- Kandıra 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde havalandırmaya çıkan iki tutuklu 03.03.2011 tarihinde "üst araması"na karşı çıktıkları için 15 gardiyan tarafından dövüldü. Darp edilerek hücreye götürülen 2 tutukludan Rıza Çatakbaş'ın kolu kırıldı ve yaralı halde bu defa "süngerli oda" diye bilinen işkence odasına konuldu. Sevk için gittikleri hastane yolunda da işkence gören Çatakbaş'a Kocaeli Devlet Hastanesi'nde yapılan muayene sonucunda "ağır darp" raporu verildi. Yine, Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bir koğuşa baskın yapan gardiyanların darp etmesi sonucu kapatılan DTP'nin Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı Erhan Özel'in kafası kırıldı ve yaralı halde hastane yerine hücreye atıldı. (**“Gardiyanlar tutuklulara saldırdı”**, www.gunlukgazetesi.net, 19.03.2011)

10- İHD Van Şubesi'ne başvurarak hukuki yardım talebinde bulunan Aynur Buldu, “Van F Tipi Cezaevi'nde bulunan 15 gardiyanın koğuşu dağıtıp yataklara ayakkabılarla bastıklarını, daha sonra gardiyanların oğlu Tuncer Buldu ve bir arkadaşını havalandırmaya, diğer arkadaşını ise tuvalete götürüp dövdüklerini” ifade etti. Öte yandan, Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan tutuklu Muhittin Çeter, elleri kelepçeli olarak hastanede tedavi edilmeye karşı çıkarak doktorları Edirne Valiliği'ne şikâyet etti. Edirne Valisi Gökhan Sözer ise, tedavide kelepçelerin açılmasının istenmesini "Hak aramaktan ziyade yasadışı talep" olarak değerlendirdi. (**“Gardiyanlar tutuklulara saldırdı”**, www.gunlukgazetesi.net, 23.03.2011)

11- Bilal Eskin, Tekirdağ 1 No'lu Cezaevi'nde tutuklu bulunan kardeşi Serhan Eskin ile yaptığı haftalık telefon görüşmesinde kardeşinin “Arkadaşlarının hücreye götürülmesini protesto etmek için 'Baskılar bizi yıldırılmaz' diye slogan atan tutuklulara, 30 gardiyan tarafından saldırı düzenlendiğini” söylediğini belirtti. Kardeşi Serhan'ın kafasının kırıldığını, burnunun kanadığını ve vücudunda morluklar olduğunu, buna rağmen revire çıkarılmadığını, tutuklu bulunan diğer kardeşi Azat ve birçok tutuklunun yaralandığını, tutukluların daha sonra ayrı ayrı hücrelere süre belirtmeden konulduğunu ifade etti. (**“Cezaevinde otuz gardiyan tutuklulara saldırdı”**, www.gunlukgazetesi.net, 28.03.2011)

12- Aile ve avukatlardan alınan bilgiye göre Rize Kalkandere L Tipi Cezaevi'nde bulunan siyasi tutuklu Murat Kıran'ın gece koğuşa gire infaz koruma memurları tarafından demir çubuklarla dövüldüğü ve ağır yaralandığı belirtildi. Kıran Trabzon Devlet Hastanesi'ne sevk edilirken, cezaevi yönetimi ise yaptığı açıklamada, Kıran'ın diğer mahkûmlarca darp edildiği bildirildi. (**“Kalkandere Cezaevi'nde 'A takımı'ndan gece yarısı işkencesi”**, www.diclehaber.com, 04.04.2011)

13- Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan ağabeyi Rifat Aslan'ı ziyarete giden Yılmaz Aslan, ağabeyi ve kendisiyle aynı hücrede bulunan tutukluların Newroz'u kutlamak için havalandırmada ateş yaktıkları için saldırıya uğradıklarını, birçok mahkûmun kafasının kırıldığını, tutukluların revir yerine süngerli odaya atıldığını belirtti. ("**Newroz'u kutlayan mahkumlara 'süngerli oda' cezası**", www.diclehaber.com, 06.04.2011)

14- 3 yıldır tutuklu bulunduğu Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nden ailesine telefonla ulaşan Bilal Aydın, "fiziki şiddetin cezaevi idaresi tarafından normalleştirildiğini ve son olarak bir arkadaşının gardiyanlar tarafından dövülerek kolunun kırıldığını, hasta tutuklu ve hükümlülerin hastaneye götürülmediğini, cezaevinde can güvenliklerinin olmadığını, son olarak cezaevinde yemeklerde farekuyruğu ve hamam böceği gibi çeşitli cisimler çıktığını anlattı. ("**Tutuklulara yemeklerin içinde fare ve hamam böceği veriliyor iddiası**", www.diclehaber.com, 17.04.2011)

15- Osmaniye M Tipi Kapalı Cezaevinde kalan siyasi tutuklu Sadun Doğan'ın ailesine gönderdiği mektupta, "Cezaevine getirildiği gün cezaevi yönetimi tarafından çırılçıplak soyulduğunu ve bu uygulamanın halen yeni gelen tutuklulara uygulandığını, yönetimin askeri sayımı dayattığını, revir, avukat ve aile görüşlerinde 3 kez üzerlerinin arandığını, diğer tutuklularla yasal olarak 10 saat olan görüşme haklarının 2-3 saate indirildiğini, Kürtçe yayınların tercüman yok gerekçesiyle kendilerine verilmemesini, kitap değişiminin yasaklandığını, cezaevi yönetiminin, 12 Eylül Askeri dönemini aratmayan keyfi uygulamalarına maruz kaldıklarını" belirtti. ("**Osmaniye Cezaevi'nde 12 Eylül uygulaması**", www.diclehaber.com, 28.04.2011)

16- Ermenek M Tipi Kapalı Cezaevi'nde görüş hakkının engellenmesine itiraz eden 3 tutuklu Emrah Yayla, Arif Sönmez ve Mehmet Sevik, müdürün gözetiminde askerlerin saldırısına uğrayarak tekmelenerek dövuıldı. Tekme darbeleri yüzünden vücutlarında morluklar çıkan tutuklular 1 günlük hücreye cezasının ardından farklı cezaevlerine sevk edildiler. ("**Tutuklulara dayak ve hücre cezası**", www.birgun.net, 06.05.2011)

17- TUHAY-DER Adana Şubesi Başkanı Ahmet Doğan şube binasında yapılan basın açıklamasında, kentte son bir ay içinde yapılan demokratik gösterilerde 65 kişinin gözaltına alındığını belirterek, siyasi davalardan tutuklanan çocukların adli tutukluların kaldığı koşullara alındığı ve burada fiziksel ve psikolojik işkenceye maruz kaldıklarını söyledi. ("**Tutuklu çocuklara fiziki ve psikolojik işkence iddiası**", www.diclehaber.com, 24.05.2011)

DİĞER ALIKONULMA MEKANLARINDA YAŞANAN İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

İşkence ve kötü muamele uygulamaları mekân tanımıyor. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Çocuk evleri, Sevgi evleri, Lise ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi... Bu dönem rapora giren kimi yerlerden sadece bir kaçı.

1- Denizli'de Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı Florya Çocuk Evi'nde kalan yaşları 10 ile 12 arasında değişen kimsesiz 5 kız çocuğunu dövdükleri ve popolarını mumla yakarak işkence yaptıkları ileri sürülen bakıcılar T.Y. (19) ve H.Y. (26) tutuklandı. ("**Çocuk evinde işkence skandalı**", www.milliyet.com.tr, 24.03.2011)

2- Adana'nın Sevim Tekin Lisesi 2'inci sınıf öğrencisi 17 yaşındaki M.H., okul müdürü Hamdi Özdemir'in, "Sigara içenleri ihbar edeceksin" isteğini kabul etmeyince Müdür tarafından atılan tokat ile kafasını panoya çarptı. Hastaneye götürülmeyen ve yaralı bir şekilde derse giren çocuğun anne ve babası okul müdürü ile müdür yardımcısı hakkında şikâyetçi oldu. ("**Muhbirliği kabul etmeyen öğrenciye dayak**", www.evrensel.net, 03.04.2011)

3- Adana'da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na bağlı Sevgi Evleri'nde görevli bir bakıcı anne, Adana Valiliği'ne "13 yaşındaki bir erkek çocuğuna M.K. ve K.D adlı iki bakıcının kızgın ateşte ısıttıkları çatala işkence yaptığını ihbar etti. Adana Valisi İlhan Atış, iki bakıcının görevlerinden alındıklarını açıklayarak bakıcı anneler hakkında idari ve adli soruşturmanın sürdürüldüğünü bildirdi. ("**Sevgi Evi'nde çatal işkencesi**", www.radikal.com.tr, 25.04.2011)

4- Şanlıurfa'da er Fevzi Alabay, tedaviye gittiği Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde (GATA) okur- yazar olmadığı için önüne konulan evrakları imzaladığını ve ardından denek olarak kullanıldığını, parmaklarındaki şişlik nedeniyle vücuduna elektro şok verildiğini ve bir odaya kilitlenerek sürekli kendisine iğne yapıldığını belirtti. 68 gün tutulduğu GATA'dan ailesinin kendisini bulmasıyla kurtulduğunu ifade eden er, vücudunun sağ tarafını kullanamaz hale geldiğini öne sürdü. ("**GATA'da denek olarak kullanıldım**", www.radikal.com.tr, 26.04.2011)

MÜLTECİ ve SİĞINMACILARIN YAŞADIĞI İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

Türkiye’de kaldıkları süre boyunca yasal iltica prosedürüne dâhil olsun ya da olmasın dışlanan, taciz ve tecavüze uğrayan, sosyal destek ve sağlık hizmetlerine çok sınırlı olarak ulaşan Filistinli, İranlı, Afganistanlı, Burma ve Somalili mülteci ve sığınmacıların uğradıkları işkence ve kötü muamele uygulamaları, adalete erişim noktasında ciddi zorluklar yaşadıkları için onları iki kat daha dezavantajlı konuma getiriyor.

1-Edirne’de göçmenlerin kaldığı Yıldırım-Yeni İmaret Mahallesi’nde bulunan İl Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı Geri Gönderme Merkezi’nde bir koşu tahtasında bilinmeyen bir nedenle alev aldı. İtfaiyenin müdahalesiyle büyümeden kontrol altına alınan yangın sonucunda koşu tahtasındaki bazı yataklar yandı, herhangi bir can kaybı ve yaralanmanın olmadığı öğrenildi. Yangın sonrasında yabancıların bir bölümü geri dönme işlemi kapsamında otobüsle geri gönderildi. (**“Edirne’de barınma evinde yangın çıktı”**, www.zaman.com.tr, 09.02.2011)

2- Edirne’ye insan kaçakçıları tarafından götürülen Burma ve Somali uyruklu 30 yaşlarında 4 göçmen sınırda donmak üzere iken bırakılmaları üzerine jandarma tarafından yakalanıp ayaklarındaki kar yanığına rağmen işlem yapılmadan ve tedavi edilmeden serbest bırakıldı. Kendi imkânlarıyla İstanbul’a gelen göçmenler Aksaray’da polis tarafından yakalandı ve Bağcılar Polis Karakoluna gönderildi. Yürümekte zorluk çeken mülteciler saatlerce Aksaray Emniyet Müdürlüğü ve Bağcılar Emniyet Müdürlüğü arasında gidip geldi. En sonunda polisler 4 mülteciyi 20 Şubat Pazar günü Bağcılar Eğitim Araştırma Hastanesine sevk etti. Ancak Hastane Başhekimisi tedavi etmeyi kabul etmedi ve mültecileri hastane morgunun yanında bulunan boş ve yataksız bir odaya terk etti. Doktorların “El ve ayakları kesilebilir acil tedavi edilmesi gerekir” teşhisine rağmen göçmenler 3 gün boyunca tedavi edilmedi adeta morgda ölüme terk edildi. Başhekim ve polisler arasında mültecilerin kalacağı yer konusunda ise uzun süren tartışmalar yaşandı. Polislerin İHD İstanbul Şubesine başvurması sonucunda mültecilere aynı odada sadece birer yer yatağı vermekle yetinen hastanenin, ayakları kesilme ihtimali olan göç-

menleri tedavi edip etmeyeceği henüz netlik kazanmadı. (**“Mülteciler ölüme terk edildi”**, www.evrensel.net, 24.02.2011)

3- Filistinli Hasan Muhammed ve eşi 13 Ocak'ta Türkiye'ye giriş yaparak sığınma başvurusunda bulundu. Ancak aradan 50 gün geçmesine rağmen Muhammed ve eşi ne salıverildi ne de geldikleri yere iade edildi. Mülteciler nezarethanede kaldığı günler içerisinde polis tarafından darp edilerek kötü muameleyle maruz kaldığını ifade etti. (**“Atatürk Havalimanı Nezarethanesinde İşkence”**, www.mazlumderistanbul.org, 28.02.2011)

4- İranlı mülteci Ebrahim Hassa Nipamsarı, dudaklarını ve göz kapaklarını iplikle dikip, elindeki İngilizce 'Ben Mülteciyim. Polis isteklerimi yerine getirmiyor' yazılı pankartla Emniyet Müdürlüğü önünde protesto eylemi yaptı. Polisin uzun süre ikna etmeye çalıştığı mülteci Ebrahim Hassa Nipamsarı, İranlı arkadaşları da eyleminden vazgeçiremedi. Polis ekipleri eylemciyi kucaklayarak polis aracına taşıdı. Dr. Şevki Atasagun Devlet Hastanesi’ne götürülen eylemcinin dikişleri alındı. (**“Protesto için gözünü ve dudağını dikti”**, www.radikal.com.tr, 04.03.2011)

5- İran ve Afganistan'dan Van'a gelerek geçici sığınmacı statüsü olan 7 mülteci üçüncü bir ülkeye gönderilmek için yaptıkları başvurulara cevap verilmemesi üzerine İstasyon Mahallesi'ndeki Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Van Ofisi'nin önünde 7 gündür sürdürdükleri açlık grevini Ankara BMMYK Ofisi yetkililerinin devreye girmesi üzerine sonlandı. (**“Mülteciler açlık grevine son verdi”**, www.diclehaber.com, 05.04.2011)

6- İran'da İslami Dergâh adlı cemaat üyesi olan Majid Amır Namber Bahoner, Van'da kaldığı evde ülkesine dönmesi için İran istihbaratından olduğunu söylediği 3 kişinin neşterli saldırısına uğradı. Newroz günü kaldığı evde maskeli 3 kişinin saldırısına uğrayan Bohaner, kafası ve vücudunun çeşitli yerlerine atılan neşter darbeleri ile yaralandı. Bayılana kadar dövülen Bohaner, kaldırıldığı hastanede tedavi yapıldıktan sonra BM Yüksek Komiserliği tarafından bir otele yerleştirildi. Saldırı öncesi defalarca telefonda tehdit edildiğini söyleyen Bohaner, yaptığı başvurulara rağmen önlem alınmadığını söyledi. (**“Van'da İran istihbaratından mültecinin evine neşterli baskın”**, www.diclehaber.com, 05.04.2011)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARI KAPSAMINDA DEVAM EDEN SORUŞTURMA VE DAVALAR

İşkence ve kötü muamele iddialarının sayısına karşılık açılan soruşturma ve davaların azlığı işkence ile mücadele açısından halen kaygı verici bir durum. Yapılan yargılamalarda davaların uzun sürmesi, zamaşımına uğrama tehlikesi, sanıkların bir türlü mahkemeye getirilememesi, yargılanan sanıkların görevlerine devam etmesi, etkin bir cezai ve disiplin soruşturmasının yürütülmemesi işkencenin cezasız kalmasının en temel sebeplerden bazıları olarak karşımıza çıkıyor.

Engin Çeber davası

19.01.2011 tarihli duruşma;

Engin Çeber'in Metris Cezaevinde "işkence ve kötü muamele" sonucu ölümünden dolayı yargılandıkları davada haklarında verilen çeşitli hapis cezalarına ilişkin hükmün açıklanması geri bırakılan 11 sanığın, 6008 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesi nedeniyle yeniden yargılanmalarına Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesinde başlandı. Kanun değişikliğiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının sanığa sorulacak olması nedeniyle görülen duruşmada sanıklar Muharrem Çelik ve Yılmaz Aydoğdu haklarında verilen hükmün açıklanmasını istedi. Duruşma diğer sanıkların da ifadelerinin alınması için ertelendi ("**Çeber davasında yeniden yargılama başladı**", www.hurriyet.com.tr, 19.01.2011)

16.05.2011 tarihli duruşma;

Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki devam eden duruşmada Davayı karara bağlayan mahkeme heyeti, ceza infaz koruma memurları Yusuf Gayır, Cuma Kaçar, Turan Günaydın, Muharrem Çelik, Erdoğan Coşardereci, Nuri Atalay ve Nihat Kızılkaya'yı "görevi ihmal" suçundan 5'er ay, baş memur Nevzat Kayım ve Mehmet Polat'ı "kasten yaralama" suçundan 5'er ay, Yılmaz Aydoğdu'yu "suçu bildirmemek" ten 5 ay, olay tarihinde nöbetçi komutan olan astsubay Başçavuş Abdulkadir Öztekin'i de "kasten yaralamak" suçundan 5 ay hapisle cezalandırdı. Mahkeme heyeti, bu sanıklara verilen cezalara ilişkin hükmün açıklanmasını geri bıraktı. ("**Çeber davasında sanıklara ceza yok**", www.diclehaber.com, 16.05.2011)

Festus Okey Davası

27.01.2011 tarihli duruşma;

Nijeryalı sığınmacı Festus Okey'in öldürülmesiyle ilgili davanın duruşmasında Beyoğlu 4. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı İshak Eken, "suçtan zarar görme durumları söz konusu olmadığı" gerekçesiyle müdahillik taleplerini reddetti. Duruşma sonunda verilen ara kararda müdahillik talebinde başvuranlar hakkında dilekçelerinin "mahkeme heyetine hakaret içermesi ve ayrıca katılma hakları bulunmadığı halde mahkeme heyetini etkilemeye yönelik sözlü ve yazılı beyanları" içerdiği gerekçesiyle TCK 125 ve 288 maddeleri uyarınca başsavcılığa suç duyurusunda bulunulmasına, Festus Okey'in kimlik bilgilerinin belirlenmesi için Dışişleri Bakanlığı'na sorulan bilginin cevabının beklenilmesine karar verildi. Mahkeme duruşmayı 26 Nisan saat 14.00'e erteledi.

Festus Okey davasına müdahil olmak isteyen 36 kişiye soruşturma

Kimlik tespiti yapılmadığı için 3,5 yıldır yargılamaya geçilemeyen Nijeryalı göçmen Festus Okey davasına müdahil olma talebinde bulunan avukat, insan hakları savunucusu ve aktivistlerden oluşan 36 kişi hakkında mahkeme başkanının suç duyurusu işleme konularak açılan soruşturma kapsamında davaya müdahil olma talebinde bulunanların adreslerine çıkarılan tebligatlarla ifadeleri alınmaya başlandı. İfadeleri alınmak üzere emniyete çağrılan müdahiller ise, ayrıntılı ifadelerini savcılığa vermek amacıyla emniyete susma haklarını kullanma yolunu tercih ediyor. ("**Festus Okey davasına müdahil olmak isteyen 36 kişiye soruşturma**", www.diclehaber.com, 01.04.2011)

26 Nisan 2011 tarihli duruşma;

Festus Okey'in ölümüne neden olan polis memurunun yargılandığı davanın 26 Nisan 2011 tarihli duruşması Beyoğlu 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Yaklaşık dört yıllık süre boyunca görevine devam eden polis memuru Cengiz Yıldız'ın tutuksuz yargılanmasına devam edilmesine karar veren mahkeme, Festus Okey'in kimlik bilgilerinin Nijerya'dan gelmediği gerekçesiyle davayı 12 Temmuz 2011'e erteledi. ("**Festus okey davasına müdahil olmak suçmuş**", www.bianet.org, 26.04.2011)

Albay Üçok davası

Kayseri 2. Hava İkmal bakım Merkez Komutanlığı'nda görevli üç astsubayın ifadesini hipnozla işkence yaparak almakla suçlanan Hava Kuvvetleri eski Askeri Savcısı Ahmet Zeki Üçok'un yargılanmasına başlandı. İşkence davasından yargılanan Üçok'un ilk duruşması Kayseri Adliyesi 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Üçok'un katılmadığı duruşmada mağdur astsubayların avukatı hazır bulundu. Duruşma eski askeri savcının ifadesinin alınması için 27 Nisan'a ertelendi. (**"Albay Üçok, işkence davasından yargılanmaya başladı"**, www.zaman.com.tr, 16.02.2011)

Enver Aydemir davası

16 Şubat 2011 tarihli duruşma

Maltepe Askeri Cezaevi'nde tutuklu kalan vicdani retçi Enver Aydemir'e "asta müessir fiil" suçundan yargılanan cezaevi müdürü Mustafa Özmen bu sefer "hastalığını" mazeret göstererek duruşmaya katılmadı. Terhis olduğu için Çatalca'dan yollanan bir başka askerin ifadesinde ise, komutanın odasında Aydemir'in darp edildiği açık bir biçimde ifade edildi. Mahkeme tarafından yapılan fotoğraf tespitinde ise Aydemir, olayın başından sonuna kadar orada bulunan dört ya da beş kişinin hiç fotoğrafının olmadığını ifade etti. Avukatlar, bu kişilerin de fotoğraflarının çekilmesini talep etti. Olay anında çekilen kamera görüntülerinin belirlenmesi için yapılan incelemenin yetersiz olduğu; bu incelemenin hard disk imajından değil doğru hard diskten olması gerektiği yönünde avukatların itirazları üzerine, konunun yeniden bir bilirkişiye yollanması kararlaştırıldı. Duruşma diğer tanık ifadelerinin ulaşması için 4 Mayıs günü saat 10.30'a ertelendi. (**"Terhis Olan Asker, Vicdani Retçiye İşkenceyi Doğruladı"**, www.bianet.org, 16.02.2011)

4 Mayıs 2011 tarihli duruşma

Vicdani retçi Enver Aydemir'e tutuklu bulunduğu sırada askeri cezaevinde işkence yapmaktan yargılanan askerler Mustafa Özmen ve İsmail Sümbül duruşmaya bir kez daha katılmadı. Askeri mahkeme sanıkların duruşmaya katılma zorunluluğu olmadığı kararını korudu. Mahkeme, Aydemir'in avukatı Ömer Kavili'nin sanık Özmen hakkındaki "duruşmalardan bağışık tutulma" kararının iptalini ve Sümbül'ün "sorgusunun huzurda tespiti yine imzalı zarfın açılmasıyla ilgili "delil karartma şüphesi" ile resen suç duyurusunda bulunulması taleplerini reddederek, çeşitli tanıkların ifadelerinin ve adres tespitlerinin beklenmesine karar vererek davayı 4 Temmuz gününe erteledi. (**"Vicdani Retçi Aydemir'e İşkence Davası Temmuz'a Kaldı"**, www.bianet.org, 05.05.2011)

Şerzan Kurt Davası

16.03.2011 tarihli duruşma;

Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne alınan davanın 4'üncü duruşmasında Sanık Gültekin Şahin iddiaları kabul etmedi ve Mahkeme heyeti bir önceki celse de izlenen CD ve alınan raporların yeniden gözden geçirilmesine ve tanıkların dinlenmesine karar vererek duruşmayı 6 Mayıs 2011 tarihine erteledi. (**"Ben Türk polisiyim, devlete hizmet ettim"**, www.evrensel.net, 16.03.2011)

06.05.2011 tarihli duruşma;

Eskişehir'de görülen davanın 5. duruşmasında sanıkların tanıkları dinlendi, mahkeme heyeti yeni tanıkların dinlenmesi istemiyle duruşmayı 1 Temmuz tarihine erteledi. (**"Şerzan Kurt davası ertelendi"**, www.diclehaber.com, 06.05.2011)

1- 23 Nisan'daki DTP protestosunda bir çocuğu dipçikleyerek yere yıkan Sanık özel hareket polisi Bahadır Turan'ın yargılanmasına davanın "güvenlik gerekçesiyle" nakledildiği Isparta'da devam edildi. Duruşmada Avukat Münip Ermiş, polisin yaralama suçlamasıyla yargılandığını, ancak "kasten insan öldürmeye teşebbüs" ve "işkenceyle yargılanmasını talep ettiklerini belirtti. Ermiş ayrıca davanın asliye ceza mahkemesinde değil, ağır ceza mahkemesinde görülmesi ve sanığın tutuklanmasını talep ettiklerini de belirtti. Sanık polis ise suçlamaları reddederek "kendini korumaya çalıştıktan sonra kaçmak durumunda kaldığını, yoksa çocuğu orada bırakmadığını" söyledi. Mahkeme davayı 9 Haziran'a erteledi. (**"Çocuğu Dipçikleyen Özel Harekat Polisi Kendini Korumuş!"**, www.bianet.org, 07.02.2011)

2- 19 Haziran 2010'da Bağlar Caddesi'nde üç trans insan hakları savunucusunu durduran polis, Kabahatler Kanunu'nu gerekçe gösterip üç kişiyi karakola götürmek ve para cezası uygulamak istemişti. Buna karşı çıkan Pembe Hayat üyeleri, polis müdahalesiyle araçlarından çıkarılarak gözaltına alınmıştı. Üç Pembe Hayat üyesi, gözaltına alınırken ve gözaltına alındıktan sonra götürüldükleri Esat Karakolu'nda kötü muamele ve hakarete maruz kaldıklarını belirterek polislerden şikâyetçi olmuştu. Öte yandan, iki polis memuru da üç Pembe Hayat üyesi hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. Pembe Hayat aktivistlerinin suç duyurusu dikkate alınmazken, polislerin şikâyeti sonunda Pembe Hayat üyeleri hakkında "polise direnme", "hakaret" ve "kamu malına zarar verme" iddiasıyla altı aydan üç yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açılmıştı. Ankara Adliyesi 15. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın ilk duruşması ekimde, ikinci duruşma aralık ayında görülmüş;

müşteki polisler iki duruşmaya da katılmayınca mahkeme, "zorla getirilmelerine" karar vermişti. (**"Pembe Hayat Davasına Şikayetçi Polisler Yine Gelmedi"**, www.bianet.org, 24.02.2011)

3- Bir gasp çetesine yönelik yapılan operasyonda gözaltına alınan Murat Konuş'un işkence sonucu ölümüne neden oldukları iddia edilen 1'i baş komiser 7 polisin yargılanmasına devam edildi. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuklu sanık Oktay Kapsız, tutuksuz sanıklar Ramazan Adıgüzel, Abdülcelil Karadağ, Murat Ertürk, Osman Ölker, Yalçın Beşikçi, Gürbüz Kurnaz ve sanık avukatları katıldı. Cumhuriyet Savcısı Orhan Erbay Mahkemeye gönderilen iki rapor arasında çelişki olduğunu belirterek maktülün kesin ölüm nedeninin belirlenebilmesi için Adli Tıp Genel Kurulu'ndan tekrar rapor alınmasını talep etti. Mahkeme heyeti 11 aydır tutuklu bulunan sanık başkomiser Oktay Kapsız'ın tahliyesine karar verdi. (**"İşkenceyle ölüm' davasında baş komiser tahliye edildi"**, www.milliyet.com.tr, 15.03.2011)

4- Beyoğlu'nda, 1 Mayıs 2009'da iki göstericinin polislerce dövülmesi sonrası açılan işkence davasında mahkeme, emniyetten o güne ait, ilçe emniyet müdürlüğünün bulunduğu sokak ve diğer sokak başlarındaki MOBESE kayıtlarını, emniyetin giriş-çıkış ve katları gösteren kamera kayıtlarını istedi. Fakat emniyetten gelen yanıtta, "Elimizde yalnızca bir hafta 10 gün öncesine ait görüntüler" var dendi. Böylece emniyetin kendi sokağına, giriş çıkışlarına ve katlarına ait görüntüleri bile saklamadığı anlaşıldı. Mahkeme de emniyete, "Neden saklamayıp imha ettiniz?" diye sordu. Halen yanıt bekleniyor. (**"İşkence davasında MOBESE kavgası: Niye saklamadınız?"**, www.radikal.com.tr, 18.03.2011)

5- Uşak E Tipi Cezaevinde 2000 yılında 6 kişinin ölümü, 23 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olaylarla ilgili açılan 33 sanıklı dava, Yargıtay 1. Ceza Dairesi tarafından bozulma kararı verilmesi ile Uşak Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden davanın 2. duruşması 29 Nisan'da karara bağlanacak. Nuri ve Vedat Ergin kardeşlerin de bulunduğu 33 sanık, "taammüden işkence yapmak suretiyle birden fazla kişiyi öldürme ve öldürmeye teşebbüs, silahlı müessir fiil, görevli memura karşı müessir fiil, hürriyeti tahdit, ruhsatsız silah bulundurma" suçlarından yargılanıyor. (**"Ergin kardeşlerin karıştığı kavga"**, www.cumhuriyet.com.tr, 28.03.2011)

6- Beyazıt Meydanı'nda 6 Mart 2005'te yapılan Kadınlar Günü kutlamasında polisin coplar ve gazlarla müdahale ettiği, orantısız güç kullandığı savcılığın takip-sizlik kararına itiraz üzerine İstanbul 4. Asliye Ceza

Mahkemesi'nde 54 polise karşı 'yaralamadan açılan davanın 16 Mart'taki 26. Duruşmasında mahkeme karar vereceken, dosyayı Adli Tıp Kurumu'na gönderdi. Zamanaşımına uğrama tehlikesi olan davanın avukatlarından Murat Çelik tek umutlarının AIHM olduğunu söyledi. (**"Bir 'tekme' de adalete atıldı"**, www.radikal.com.tr, 04.04.2011)

7- Taksim'de kimlik soran polisler tarafından karakola götürülüp soyulan tiyatrocu Ü.S. olayıyla ilgili soruşturmayı tamamlayan müfettişler düzenledikleri raporda 'keyfi hareket eden' 4 polise 'kınama' cezası istedi. Rapor, önümüzdeki günlerde Emniyet Genel Müdürlüğü Disiplin Kurulu'nda görüşülerek karara bağlanacak (**"Taksim'de gözaltına alındı karakolda soyuldu"**, www.gazetevatan.com, 13.04.2011)

8- 12 Eylül'ün en önemli simgelerinden Diyarbakır Cezaevi'nde işkence gören 700 kişi, Diyarbakır Savcılığı'na suç duyurusunda bulunarak, işkencecilerinin adını sordu. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcısı Durdu Kavak harekete geçerek soruşturmayı başlattı. Savcılık tarafından Milli Savunma Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'ndan istenilen bilgi ve belgeler geldikten sonra savcılığın gerek gördüğü sivil ve asker kişiler hakkında soruşturma açılacak. (**"Diyarbakır'da büyük işkence soruşturması"**, www.radikal.com.tr, 15.04.2011)

9-Van'da 9'u tutuklu 19 çocuk hakkında açılan davanın duruşması Van 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü. İki ayrı dava kapsamında mahkemeye çıkarılan çocukların hiçbiri tahliye edilmedi. Çocukların hâkime "Hocam" diye hitap etmeleri ve bir çocuğun "Slogan attım ama az" söylemi, dosyada çocukların suçu algılayabildiklerine dair raporu tartışılmalı hale getirdi. Savunmalardan sonra mahkeme heyeti ilk duruşmada olduğu gibi delil durumunu gerekçe göstererek, duruşmayı 16 Haziran'a erteledi. (**"Hâkimi öğretmen sanan çocuklar tahliye edilmedi"**, www.diclehaber.com, 19.04.2011)

10- Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığınca Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklandıktan sonra sağlık sorunları nedeniyle tahliye edilmesinin ardından hastanede ölen iş adamı Kuddusi Okkır'ı tutuklu bulunduğu dönemde usulüne uygun muayene etmediği ve muayene sonuçlarını uygun kaydetmediği gerekçesiyle 15 doktor hakkında açılan ve Tekirdağ 3. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen davanın duruşmasına tutuksuz yargılanan, Tekirdağ Devlet Hastanesinde görevli doktor H.I. ile sanık avukatları, Kuddusi Okkır'ın eşi Sabriye

Okkır ile avukatı Devrim Taş katıldı. Mahkeme heyeti, Kuddusi Okkır'ın ölümüyle ilgili sanıkların kusur durumlarının değerlendirilmesi için gönderilen dosyaya Yüksek Sağlık Şurasından yanıtın gelmemesi nedeniyle duruşmayı erteledi. (**"Okkır'ın davası ertelendi"**, www.cumhuriyet.com.tr, 26.04.2011)

11- Avcılar'da bir parkta üniversite öğrencisi Güney Tuna'yı darp ettiği iddiasıyla "görevi kötüye kullanmak" ve "ağırlaştırılmış işkence" suçlarından haklarında dava açılan polis ve doktorların yargılandığı ve Bakırköy 7. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davanın duruşmasına müşteki Güney Tuna, tutuklu sanık Muhammet Bağcı, tutuksuz sanıklardan polis memurları Evren Bakırtaş, Zafer Arık, Fatih Fidan, Enes Paray ve Doktor Ergin Ertan ile vatani görevini yaptığı yerden izin alarak gelen tutuksuz sanık polis memuru Samet Durmaz katıldı. Sanık Bağcı'nın tahliyesine karar veren Mahkeme Heyeti, dosyadaki diğer eksikliklerin giderilmesi için duruşmayı erteledi. (**"Üniversite öğrencisini darp iddiasından tutuklu polis, tahliye edildi"**, www.zaman.com.tr, 26.04.2011)

12- 28 Haziran 2010 tarihinde kimlik tespiti sırasında polislerden kaçarken duvardan düşüp yaralanan hırsızlık şüpheli 29 yaşındaki Resul Gür'ü hastane yerine nezarethaneye götüren, Adli Tıp 1. İhtisas Kurulu'nun 1 Aralık 2010 tarihli raporu ile de de uygulanan şiddet neticesinde beyindeki hasarı artırıp Gür'ün ölümüne sebep olmaktan 15 polise dava açıldı. Polisler için 25 yıla kadar hapis cezası isteniyor. (**"Gözaltında ölüme 25 yıl hapis istemi"**, www.sabah.com.tr, 27.04.2011)

13- Devrimci 78'ler Derneği Yönetim Kurulu üyesi Yılmaz Cerek, 12 Eylül döneminin, Diyarbakır Cezaevi gibi olumsuz uygulamalara sahne olan Mamak Askeri Cezaevi Müdürü emekli Albay Raci Tetik hakkında Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Cerek, Tetik'in, dayaktan öldürülen İlhan Erdost'un yanı sıra; bakımsızlık, ağır işkence, hapishane koşulları nedeniyle hastalanarak ölen pek çok insanın ölümünden sorumlu olduğunu belirterek, "işkence ve kötü muamelede bulunmak, tehdit, cinayet ve görevi kötüye kullanmak" suçlarından yargılanmasını istedi. (**"Diyarbakır'dan sonra Mamak"**, www.milliyet.com.tr, 28.04.2011)

14- Mezopotamya Gazeteciler ve Yayıncılar Cemiyeti'nin YSK'nın Bağımsız Milletvekili adaylarını veto kararını protesto eylemlerinde 3 gazeteciyi darp eden polisler hakkında yaptığı suç duyurusunun ardından, Batman Valiliği soruşturma başlattı. (**"Gazetecileri darp eden polislere soruşturma"**, www.diclehaber.com, 06.05.2011)

15- Hakkari'de 23 Nisan 2009'da DTP'nin kapatılmasını protesto gösterisi sırasında özel hareket üyesi polisi B.T'nin kafasına dipçikle vurmasıyla yaraladığı 14 yaşındaki S.T isimli çocukla ilgili rapor hazırlayan Adli Tıp Kurumu, darbenin S.T'nin yaşamını tehlikeye sokan bir durum olduğu tespitinde bulundu. Raporla birlikte mağdur avukatları mahkemenin görevsizlik kararı vererek, dosyanın "kasten adam öldürmekten" dolayı Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesi talebinde bulundu. (**"Dipçikle S.T.'yi yaralayan polisin 'kasten adam öldürmekten' yargılanması istendi"**, www.diclehaber.com, 12.05.2011)

16- Adana'da 6 Aralık 2009 tarihinde bir gösteri sırasında polisler tarafından dövülerek, gözaltına alındığı iddia edilen ve daha sonra tutuklanan 17 yaşındaki S.R.G'ye polisi darp ettiği gerekçesiyle İçişleri Bakanlığı tarafından 5 bin TL'lik tazminat davası açıldı. (**"Polisin dövdüğü iddia edilen çocuğa hem hapis hem para cezası"**, www.diclehaber.com, 21.05.2011)

17- Dolmabahçe'de 4 Aralık 2010'da Başbakan'ın rektörlerle yaptığı toplantıyı protesto için İstanbul'a girmek isteyen öğrencilere Tuzla-Kurtköy'de polisten tarafından uygulanan orantısız güç ile ilgili olarak öğrenciler tarafından yapılan başvuru sonucunda Tuzla Savcılığı tarafından yürütülen soruşturmada İstanbul Valiliği 48 polis hakkında, öğrencilere yönelik müdahalelerinin orantılı olduğu gerekçesiyle soruşturma izni vermedi. Bu polislerden 23'ü hakkında ise Miraç Ekrem Efe'nin burnunun kırılması nedeniyle kısmen soruşturma izni verildi (**"23 polise 'burun kırma' soruşturması"**, www.gazetevatan.com, 25.05.2011)

18- İkinci Ergenekon davası tutuksuz sanığı ve Organize Suçlarla Mücadele Eski Şube Müdürü Adil Serdar Saçan ile 7 emniyet görevlisinin 11 yıl önce gözaltına aldıkları Adnan Hoca grubuna mensup 27 kişiye işkence yaptıkları iddiasıyla yargılandıkları davada savcı "Saçan, Ahmet Erdoğan ve Vedat Mercan hakkında 8 yıla kadar hapis cezası, diğer sanıklar hakkında ise beraat kararı verilmesini" talep etti. (**"Eski polis şefine 8 yıl hapis istemi"**, www.sabah.com.tr, 26.05.2011)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE SUÇLARINA İLİŞKİN SONUÇLANAN DAVALAR

İşkence ve kötü muamele iddiaları hakkında soruşturma ya da dava açılması faillerin ceza almasını garanti etmediği gibi bu davalar sonucunda verilen cezaların azlığı, işkence suçu yerine yaralama, tehdit, cebir gibi diğer suçlardan hüküm kurulması, sanıklara verilen cezalarda indirim ve ertelemeye gidilmesi, işkencenin önlenmesini olumsuz yönde etkilemeye devam ediyor.

1- Urfa'nın Bozova ilçesinin Küpeli köyünde 15 Haziran 2003'te düğünde silah sıklığı gerekçesiyle köye gelen bir astsubayın köylüleri 5 saat yüzüstü yatırması ve silahların yerini söylemeleri için 4 çocuğa işkence yapması ile ilgili köylülerin açtığı dava da Urfa 1. Ağır Ceza Mahkemesi karar verdi. Mahkeme, adli tıp raporlarıyla işkence gördükleri ve vücutlarında darp izleri bulunduğu ispatlanan İ.H.T., B.T, S.V.T. ve S.T.'nin 'İşkence görmediğini, sopa ile yaralandığını' iddia ederek, işkenceci Astsubay Ş.G.'nin her çocuğa 740'ar TL tazminat ödemesine karar verdi. (**"Mahkemeye göre sopa ile dövmek işkence değil!"**, www.evrensel.net, 08.02.2011)

2- Eskişehir 1. Sulh Ceza Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi Başkanı Kılıç'a yumurta atarak protesto eden Tevfik Caner Ertay ve Yakup Çetinkaya adlı öğrencilere, "kamu görevlisine görevinden dolayı alenen hakaret" ettikleri gerekçesiyle 7 bin 80'er lira para cezasına mahkûm ederek hükmün açıklanmasını geri bırakma kararı verdi. Eskişehir 2. Sulh Ceza Mahkemesi ise 5 Nisan'da görülen karar duruşmasında ise 13 Mart 2009'da açılış için kente gelen Başbakan'ı protesto eden Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) ve Gençlik Muhalefeti üyeleri Can Büyüksahin, Taylan Alhas, İnan Güçlü, Can Aydemir Sezer, İsmail Aldış, Murat Güleriyüz, Anıl Genç ve Samet Polat'ı birliktir raporunun aksi görüşüne rağmen "kamu görevlisine hakaret"ten 14'er ay hapse mahkûm etti; daha sonra cezayı, 11 ay 20 gün hapse indirdi ve sanıkların bir yıl denetime alınmalarına karar verdi. (**"Eskişehir'de Yargı 'Yumurta Atma'yı Hak Saymadı'"**, www.bianet.org, 07.04.2011)

3- Şırnak'ın İdil İlçesi'nde 2008 Ekim ayında meydana gelen olaylar sırasında gözaltına alınırken ve gözaltında iken işkence gördüklerini Adli Tıp raporları ile kanıtlayan Mehmet Bayram, Mehmet Salih Geçgel, Hüsnü Doğan, Musa Bayram, Hasan Elarslan ve Yusuf İnan'ın adlı kişilerin, F. A., M. K. ve D. M. S. isimli 3 polis hakkında açtığı davada Midyat Ağır Ceza Mahkemesi sanık F. A. isimli polisin "tehdit" suçuna ilişkin eylemlerinin "kanunda suç olarak tanımlanmamış olması" nedeniyle CMK'nın 22372-a maddesi uyarınca beraatine karar verirken, yine sanıklar F. A. M. K. ve D. M. S.'nin "üzerlerine yaralama suçuna ilişkin

eylemlerinin hukuka uygunluk sınırları içerisinde yapılmış olması" nedeniyle CMK'nun 223/2-d maddesi uyarınca ayrı ayrı beraatine karar verdi. (**"Mahkeme 'raporlu işkence'yi hukuka uygun buldu"**, www.diclehaber.com, 02.05.2011)

4- Sakarya Barosu avukatlarından A.A. 27 Haziran 2008 tarihinde Akyazı Kuzuluk Beldesi Kavşağı'nda yanında bir meslektaşı ve müvekkili ile birlikte aracıyla giderken burada kontrol yapan jandarma ekibince durdurularak kanunsuz bir şekilde üstü ve aracı arandı. Bunun üzerine Avukat A.A.'nın İçişleri Bakanlığı aleyhine açtığı manevi tazminat davasında hizmet kusuru olduğu kanaatine varılarak Avukat A. A.'nın meslek onurunun zedelendiği gerekçesiyle İçişleri Bakanlığı'nın 2 bin TL tazminat ödemesine karar verildi. Temyiz yolu açık bırakılan karar, Danıştay da onadı. (**"Jandarmanın üzerini aradığı avukat yüzünden içişleri bakanlığı tazminat ödemeye mahkûm oldu"**, www.istanbulbarosu.org.tr, 16.05.2011)

5- 9 Ekim 2009 tarihinde yapılan gösteriler sırasında polis tarafından atılan gaz bombalarından birinin evinin içine düşmesi sonucu gazdan etkilenerek hastaneye kaldırılan Hakkari D.B, avukatı Fahri Timur aracılığıyla Van 2. İdare Mahkemesi'nde açtığı tazminat davasını kazandı. Mahkeme Anayasanın 125. maddesine dayanarak İçişleri Bakanlığı'nın davacıya 3 bin TL maddi tazminat ödemesine karar verdi. (**"Polisin 'orantılı gaz'ına mahkemeden emsal karar"**, www.diclehaber.com, 18.05.2011)

6- Küçükçekmece'de çalınan bir araçtan dolayı 2 Şubat 2004'te gözaltına alınan ve yer gösterme işlemi için İkitelli'ye götürülüp "iz bırakmayacak şekilde" dövülen daha sonra Oto Hırsızlık Büro Amirliği'ne getirilerek işkence ve kötü muameleye maruz bırakılan C.B.'nin şikâyetiyle açılan davada, İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi karara vardı. Dava sonucunda sanık polis memurları Mustafa Erdoğan ve Müjdat Arslan'ı, "Suçun işleniş biçimi, sanıkların amaçları, suç kastlarının yoğunluğu, zarar ve tehlike olasılığını" dikkate alarak 2 yıl 6'şar ay hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme sanıkların cezasında herhangi bir indirim uygulamadı. İki polis memuru 2 yıl 6'şar ay da memuriyetten men edildi. (**"2 polise işkence cezası"**, www.milliyet.com.tr, 19.05.2011)

7- 15 Şubat'ta Mersin'de yapılan gösteriler sırasında gözaltına alınıp tutuklanan ve yargılamaları devam eden 5 çocuktan Valilik Defterdarlık Muhakemat Müdürlüğü 5 bin TL'lik polis aracının camlarını kırdıkları gerekçesiyle 25 bin TL para cezasının ödenmesi istedi. (**"Yargılamaları devam eden 5 çocuk için 25 bin liralık ceza!"**, www.diclehaber.com, 21.05.2011)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE SUÇLARINA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Bu başlıktaki iki Yargıtay kararından biri “yumurta atma eylemine verilen cezanın az bulunması” kararı... Diğeri ise hâkimlere karşı açılan tazminat davalarında adresin ağır ceza mahkemeleri olduğu.

1- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a 2006 yılında yumurta attığı gerekçesiyle hakaret suçundan yargılanan 9 sanığa verilen 12 ay hapis cezası, Yargıtay 4. Ceza Dairesi tarafından az bulunarak bozuldu. Yargıtay, sanıkların Başbakan'a cisim attığını ve cisim atmanın da cebir suçu kapsamına girdiğini belirterek bu suçtan da sanıkların cezalandırılması gerektiğine karar verdi. (**“Yargıtay Emsal "Yumurtladı"”**, www.bianet.org, 24.02.2011)

2- Başta Mehmet Haberal olmak üzere bazı Ergenekon sanıkları tarafından haklarında ikinci kez

tazminat davası açılan hâkimlerle ilgili Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, 'görevsizlik' kararı verdi. Daire, Davanın CMK 141. maddesinde bahsedilen koruma tedbirlerinin uygulanmasından kaynaklanan, tazminat istemine ilişkin olması nedeniyle CMK 141. ve 144. maddeleri gereğince bu davalarda ağır ceza mahkemesinin görevli olduğuna karar verdi. Kararda, CMK'da yapılan değişiklikte hâkim ve savcılar hakkındaki tazminat davalarının Hazine aleyhinde açılacağı vurgulandı. Daire Başkanı Şerife Öztürk ile üye Ayşe Çevikbaş ise karara muhalefet etti. CMK 141. maddedeki düzenlemenin devletin sorumluluğuna dayalı tazminat istemine dayalı olduğunu savunan iki üye, söz konusu davanın hâkimlerin hukuki sorumluluğuna ilişkin açıldığını, 6110 sayılı yasayla değişik Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 573. maddesi gereğince Yargıtay'ın görevli olduğunu öne sürdü. (**“Yargıtay, hâkimlere tazminat davasında hatadan döndü”**, www.zaman.com.tr, 04.05.2011)

AİHM'DE SONUÇLANAN İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE DAVALARI

Geçtiğimiz yıllarda da ilk üçte yer alan Türkiye, 2010 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde hakkında en fazla mahkûmiyet kararı çıkan ülke oldu. Sadece işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin bazı ihlal kararlarının yer aldığı bu bölüm bile Türkiye'nin 2011 şampiyonluğunu ilan ediyor gibi...

1- Mersin'de 1997'de gözaltına alındıktan sonra polislerin işkencelerine maruz kalan 2 kişinin dönemin TBMM İnsan Hakları Komisyonu'na mektup yazması sonucu açılan kamu davasının zaman aşımına uğratılması ile AİHM'ye giden davada Türkiye, davanın zaman aşımına uğratılmasından dolayı 62 bin lira tazminat ödemeye mahkûm oldu. Kararın Yargıtay'ın davanın temyiz aşamasını uzatması yüzünden kaynaklandığı bildirildi. Yargıtay 8. Ceza Dairesi, dosyanın 7 yıl 6 aylık zaman aşımı süresi tamamlandıktan (24.11.2004) 21 gün sonra; 15.12.2004'te davayı ortadan kaldırdı. İki müşteki iç hukuk yolları tükendiği için 2005'te davayı AİHM'ye götürdü. AİHM, 2009'da "Adil yargılanma yapılmadığı" gerekçesiyle Türkiye'yi 30 bin Euro (62 bin TL) tazminata mahkûm etti. Avukat Serkan Ulufer, "Yargıtay'ın onama kararında 21 gün gecikmesinin bedeli öncelikle işkenceciler cezasız kaldı. Sonra ülkemize 62 bin liraya mal oldu." dedi. (**"AİHM, Türkiye'yi mahkûm etti"**, www.zaman.com.tr, 13.01.2011)

2- Türkiye 2010'da 47 ülkenin tanıdığı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) hakkında en fazla mahkûmiyet kararı çıkan ülke oldu. Mahkeme Türkiye hakkında 278 karar verdi. Bunların 228'inde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) en az bir maddesinin ihlal edildiğini tespit eden mahkeme sadece dokuz dosyada ihlal olmadığına kanaat getirdi (**"Türkiye AİHM'de 2010 İhlal Şampiyonu"**, www.bianet.org, 28.01.2011)

3-01.02.2011 AİHM'de sonuçlan davalar

CASE OF DESDE v. TURKEY

(Application Number 23909/03)

CASE OF YAZGUL YILMAZ v. TURKEY

(Application Number 36369/06)

CASE OF EBCIN v. TURKEY

(Application Number 19506/05)

CASE OF MEHMET YILDIZ AND OTHERS v. TURKEY (Application Number 14155/02)

4- AİHM, 16 yaşındayken, gözaltında bulunduğu sürenin ikinci gününde, çocuk şubesinde görevli bir komiserin emriyle "işkence görüp görmediğinin ispatı bahane edilerek rızası dışında bekâret kontrolüne tabi tutulan Yazgül Yılmaz'ın kötü muameleye uğradığına ve

"Türkiye'nin, suçlanan yetkililerle ilgili olarak etkili bir soruşturma yapmadığına oybirliği ile karar verdi. Mahkeme Türkiye'nin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) kötü muamele ve işkencenin yasaklanmasıyla ilgili 3. maddesini ihlal ettiğine karar verdi. Türkiye, Yılmaz'a 47 bin TL manevi tazminat ödeyecek. (**"AİHM Gözaltında Bekâret Kontrolünü Mahkum Etti"**, www.bianet.org, 01.02.2011)

5- F Tipi cezaevlerinin kapatılması istemiyle Aralık 2000'de gerçekleştirilen bir eylemde polis şiddetine maruz kalan avukat Gülizar Tuncer'in AİHM'e yaptığı başvuru sonucunda "örgütlenme hakkı" ilkesinin çiğnendiği ve Tuncer'e yönelik onur kırıcı muamelelerin gerektiği şekilde soruşturulmadığı tespit edilerek ihlal kararı verildi. Mahkeme, başvurucuya giderler dâhil 18 bin 100 Euro (36 bin 200 TL) manevi tazminat ödenmesine hükmetti. (**"Türkiye Kitap Yasağı ve Eylemciye Şiddetten Mahkum"**, www.bianet.org, 08.02.2011)

6- 1966 doğumlu Ali Moghaddas, Türkiye'den Yunanistan'a kaçmak isterken sahil güvenlik tarafından 2008 yılında gözaltına alınmış, İran Halkın Mücahitleri Örgütü üyesi olması nedeniyle, İran'a teslim edilmesi halinde ölüm ve işkence riskiyle karşı karşıya olmasına rağmen Irak'a sınır dışı etmesini gerekçe göstererek AİHM'e başvurmuştu. AİHM, Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5. maddesinin 1, 2 ve 4. maddelerinin ihlal ettiğine hükmederek mahkeme masrafları da içinde olmak üzere 12 bin 500 Euro maddi tazminat ödemesini kararlaştırdı. (**"AİHM, Türkiye'yi haksız buldu"**, www.zaman.com.tr, 15.02.2011)

7- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), 1999'da Komünist Parti üyesi olma suçlamasıyla gözaltına alınan Serdar Güzel'in işkence ve uzun tutukluluk iddiasıyla açtığı davada Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin işkence ve kötü muameleyi yasaklayan 3. özgürlük ve güvenliği garanti altına alan 5., adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. ve etkili başvuru hakkıyla ilgili 13. maddesini ihlal ettiğine ve Güzel'e 48 bin 500 Euro tazminat ödenmesine karar verdi. (**"Türkiye'den 48 bin Euro tazminat"**, www.milliyet.com.tr, 16.03.2011)

8- AİHM'de hakkında en çok "ihlal" kararı verilen ülke olan Türkiye, 2010 sonunda bekleyen toplam dosya sayısı 15 bin 200'le de ikinci sırada yer aldı. Rusya, 40 bin 300 dosya ile birinci. AİHS 3. maddesi işkence yasağıyla ilgili ihlal kararlarının yıllara göre dağılımı şöyle: 2004'te 16, 2005'te 28, 2006'da 28, 2007'de 47, 2008'de 57, 2009'da 56, 2010'da 59. (**"Türkiye 15 bin 200 Dosya ile AİHM'de İkinci"**, www.bianet.org, 11.04.2011)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE ALANINA YÖNELİK YASAL DEĞİŞİKLİKLER

Kadına Yönelik Şiddet Sözleşmesi'nin imzalanması ve OPCAT'in yürürlüğe girmesi yasal alanda bu rapor döneminde yapılan en önemli gelişmelerden ikisi. Yine Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkının tanınması ve 6217 sayılı yasa, iç hukukta önemli yasal değişiklikler getiriyor, fakat bu olumlu değişiklikler kaygılarımızı gidermeye yetmiyor. Örneğin; OPCAT'in öngördüğü bağımsız izleme mekanizmalarının halen oluşturulmaması, önleyici bir mekanizma olarak oluşturulacak kurulların niteliğine dair ciddi kuşkular yaratmakta. İşkence ve kötü muamele, ancak kamu otoritelerini hem önleyici hem de bastırıcı mekanizmaları etkin bir şekilde işletilmesiyle mümkün olabilecektir.

1- 14 Eylül 2005 tarihinde New York'ta imzalanan İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol'ü (OPCAT) TBMM'de 23.02.2011 tarihinde onaylanarak kabul edildi. (**Resmî Gazete Sayı: 27872, tarih 12.03.2011**)

2- Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) yeniden yapılandırılmasını öngören kanun tasarısı, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalastı. 30 Mart 2011 tarihinde yasalanan "Anayasa Mahkemesi Uyum Yasa Tasarısı" isimli tasarıya göre, 23 Eylül 2012'den itibaren kesinleşerek tebliğ edilmiş Danıştay ya da Yargıtay kararları aleyhindeki bireysel başvurular, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) yerine AYM'ye yönlendirilecek. Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı, 12 Eylül 2010'da yapılan referandum ile kabul edilmişti. (**"AİHM'e Gitmenin Yolu AYM'den Gececek, Davalar Uzayacak"**, www.bianet.org, 01.04.2011)

3- 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe girdi. (**Resmî Gazete Sayı: 27905, tarih 13.04.2011**)

4- "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi", 121. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısında, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 13 ülke tarafından imzalandı. (**"Türkiye Kadına Yönelik Şiddet Sözleşmesini İmzaladı"**, www.bianet.org, 12.05.2011)

DUYURULAR

AÇIKLANAN RAPORLAR

1- 10.02.2011 tarihinde Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'nın 2010 İnsan Hakları İhlal İddiaları Raporu çıktı. Raporun tam metnine buradan ulaşabilirsiniz. <http://www.ihb.gov.tr/DuyuruGoster.Aspx?AdvID=86&AdvBaslik=>

2-Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi'nin (CPT), 4-17 Haziran 2009 döneminde Türkiye'de toplam 41 karakol, cezaevi ve yabancılara yönelik gözaltı merkezleriyle ilgili hazırladığı beşinci olağan ziyaretinin raporuna ve Türk hükümetinin buna ilişkin cevabına aşağıdaki linklerden ulaşabilirsiniz.

CPT raporu:

<http://www.cpt.coe.int/documents/tur/2011-13-inf-eng.htm>

Doğrudan link:

<http://www.cpt.coe.int/documents/tur/2011-13-inf-eng.pdf>

Türk Hükümetinin cevabı:

<http://www.cpt.coe.int/documents/tur/2011-14-inf-eng.pdf>

3-Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD) İstanbul Şubesi Cezaevi İzleme Komisyonu'nun hazırladığı 2010 raporu, hapishanelerdeki tecrit uygulamasının vahim sonuçlarını ortaya koydu. Uygulama, tutuklu ve hükümlülerin sağlığını bozuyor. F tiplerinde, yasalarla güvence altına alınan haklar da gasp ediliyor. ("**F Tipi Hapishanelerde İşkence Bitmiyor**", www.bianet.org, 24.01.2011)

4- Doğubeyazıt Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAYD-DER), Erzurum E Tipi Kapalı Cezaevi ile Rize L Tipi Cezaevi'ndeki tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı sorunlara ilişkin avukatlar aracılığı ile tutuklu ve hükümlülerle yapılan görüşmeler sonucunda hazırladığı raporu açıkladı. ("**Cezaevlerinde baskılar devam ediyor**", www.gunlukgazetesi.net, 27.02.2011)

5- İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi tarafından hazırlanan, 2010 yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu açıklandı. ("**560 kişi işkence gördü**", www.cumhuriyet.com.tr, 03.03.2011)

6- İHD Adana Şubesi, 2010 yılı cezaevi raporunu şube binasında gerçekleştirdiği basın toplantısıyla açıkladı. Toplantıda konuşan İHD yöneticisi Osman Kara, 2009 yılı Ocak-Aralık ayları arasında, Kürkçüler, Karataş, Ceyhan, Adıyaman, Aydın, Ermenek, Silifke ve Aydın Nazilli cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü ailelerinden gelen başvuruların 2010'da artarak devam ettiğini vurguladı. Kara, cezaev-

lerinde yaşanan hak ihlallerin ise şöyle sıraladı: "Cezaevlerine girişte 'karşılama' adı altında kolluk güçleri tarafından tutuklulara uygulanan kaba dayak, küfür, tehdit ve ağır hakaretlerde bulunma; cezaevlerinde uygulanan fizik ve psikolojik işkenceler ve tutukluların tedavilerinin yapılması; tecrit ve izolasyon." ("**İHD Adana: Cezaevlerinde hak ihlalleri arttı**", www.gunlukgazetesi.net, 16.03.2011)

7- Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu 14 yılı kapsayan raporunu açıkladı. Rapora göre, en fazla polis, asker, özel tim ve infaz koruma memuru taciz ve tecavüz etti. Tecavüzde 241 ile polis rekoru elinde tutarken, şu ana kadar hiçbiri yargılanmadı. 331 mağdur kadından 250'sinin Kürt olması da dikkat çekiyor. Taciz ve tecavüze uğrayanlardan 10-18 yaş arasında 42, 18-67 arasında 289 vaka var. Taciz ve tecavüz olaylarındaki failerden 241'i polis iken failerin 91'nin asker, 17'sinin özel timci, 15'inin korucu, 45'nin infaz koruma memuru, 4'nün itirafçı, 1'inin gazeteci Fatih Altaylı, 24'ünün adli tutuklu, 1'inin belediye başkanı, 1'inin adliye bekçisi ve biri de öğretmen. ("**14 yılda 241 polis tecavüzü yaşandı**", www.ozgur-gundem.com, 23.04.2011)

8- İHD Genel Merkezi tarafından "Demokratik Çözüm Çadırları" ve "Sivil itaatsizlik" eylemlerine yapılan polis müdahalesine ilişkin hazırlanan "ihlal raporu" Yüksel Caddesi İnsan Hakları Anıtı önünde açıklandı. İHD Genel Başkanı Öztürk Türkdöğen, AKP Hükümeti'nin tasfiye politikasından vazgeçerek, Kürt sorununun demokratik, barışçıl yollarla anayasal güvenceye kavuşturulmasını istedi. Rapora göre; 56 Çözüm Çadırı'na polis tarafından müdahale edildi, 872 kişi gözaltına alındı ve gözaltı işlemleri sırasında işkence ve kötü muameleye maruz kaldı, 36 kişi tutuklandı, 2 kişi yaşamını yitirdi, 63 kişi polis müdahalelerinde yaralandı. ("**İHD polis müdahalelerine ilişkin 'ihlal raporu'nu açıkladı**", www.diclehaber.com, 05.05.2011)

9- İHD Diyarbakır Şubesi, bölgedeki 4 aylık hak ihlalleri raporunu açıkladı. İhlallerde yoğun bir artışın yaşandığı gözlemlenen raporda, sadece 4 ay içerisinde 11 bin 426 ihlalin yaşandığı belirtildi. Özellikle polisin toplumsal olaylarda müdahalesi sonucu yaşanan ihlallerde yoğun bir artışın olduğu belirtilen raporda, 4 ay içerisinde 2 bin 788 kişi gözaltına alınırken, 747 kişinin de tutuklandığı vurgulandı. Raporda, 4 ay içerisinde 776 kişinin işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı belirtilirken, bin 217 kişinin de soruşturma, dava ve cezalara maruz kaldığı kaydedildi. ("**Bölgeye ileri demokrasi geldi!**", www.diclehaber.com, 13.05.2011)

10- Festus Okey davasını, yaşam hakkı, işkence ve onur kırıcı ve aşağılayıcı muamele yasağı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, adil yargılanma hakkı, etkili başvuru hakkı, mülteci hakları ve ayrımcılık yasağı açılarından izleyen İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP), dava gözlem raporunu açıkladı. Okey'in gözetimine alınmasından ölümüne uzanan süreç insan hakları ihlalleri ve usulsüzlüklerle dolu. ("**Festus Okey Dava Gözlem Raporu Açıklandı**", www.bianet.org, 13.05.2011)

DİĞER DUYURULAR

1- Hapishaneler İzleme Kurulu, 17 Şubat 2011 günü İstanbul Tabip Odası'ndaki toplantıyla kuruluşunu ilan etti. **DİSK, KESK, TTB, TMMOB, TİHV, ÇHD, TUAD-DER, TUYAB, TAYAD**'dan oluşan ve üç yıllık çalışmanın ardından kurulan Hapishaneler İzleme Kurulu, cezaevlerindeki hak ihlallerinin takipçisi olacak. Kurul, adli ya da siyasi tüm tutukluların ve hükümlülerin maruz kaldığı hak ihlallerine karşı mücadele edeceğini ve hapishanelerde insani yaşam koşullarının sağlanması için

11- İHD Diyarbakır Şubesi, TMK'nın değişmesine rağmen 2010 yılı ve 2011 yılı ilk 4 ayına ait çocukların gözetimine alınıp tutuklanmasına ilişkin raporunu açıkladı. Rapora göre, 2010 yılında 286 çocuk gözetimine alınırken, 95 çocuk tutuklandı. 2011 yılının ilk 4 ayında ise 352 çocuk gözetimine alınırken, 116 çocuk da tutuklandı. ("**16 ayda 638 çocuk gözetimine alındı, 211'i tutuklandı**", www.diclehaber.com, 20.05.2011)

çalışacağını açıkladı. (**Hapishaneler İzleme Kurulu: İnsani Yaşam için Mücadele Edeceğiz**", www.bianet.org, 18.02.2011)

2- Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nca (TİHV) hazırlanan "1980'lerden Günümüze Türkiye'de İşkence: Epidemiyolojik Bir Başlangıç Çalışması" kitabı çıktı. ("**TİHV: Adliler Karakolda, Siyasiler Emniyette İşkence Görüyor**", www.bianet.org, 14.03.2011)